

BELEDİYELERDE PROGRAM BÜTÇEYE GEÇİŞ EĞİTİMİ

Prof. Dr. H. Hakan Yılmaz
Denizli/Pamukkale
22 Temmuz 2025

Eğitimin Amacı

- Yerel idarelerin program bütçe sistemine geçiş sürecinde belediyelere ve bağlı idarelere kapasite geliştirme desteği vermek

Bugünün Programı

SAAT	KONU	KATILIMCILAR
SABAH		
09.00-10.00	Belediyeler ve Bağlı İdarelerde Performans Esaslı Program Bütçeye Geçiş ve Yasal Çerçeve <ul style="list-style-type: none"> Değişen Program Bütçe Yönetimi Getirilen Temel Düzenlemeler	BŞB katılımcıları - Daire Başkanları
10.15-11.15	Öngörülen Program Bütçe Yapısı, Plan, Program ve Bütçe İlişkisi <ul style="list-style-type: none"> Stratejik Plan, Performans Programı ve Bütçe İlişkisi Performans Bilgisine Giriş Analitik Bütçe, Bütçe Tertipleri ve Program İlişkisi Uygulama Çalışması	- Program ve bütçeyle ilgili çalışan personel MUSKİ katılımcıları
11.30-12.30	Belediyeler ve Bağlı İdareler için Öngörülen Program, Alt Program ve Faaliyet Yapısı (I) <ul style="list-style-type: none"> Program ve Alt Program yapısı Alt Faaliyetler ve Projeler yaklaşımı	İlçe belediye katılımcıları
ÖĞLEDEN SONRA		
13.30-14.30	Belediyeler ve Bağlı İdareler için Öngörülen Program, Alt Program ve Faaliyet Yapısı (II) <ul style="list-style-type: none"> Analitik bütçe sınıflandırması (Kurumsal, Finansal ve Ekonomik) Finansman Programı	BŞB katılımcıları - Program ve Bütçeyle ilgili çalışan personel
14.45-15.45	Program Sınıflandırması ve Bütçe <ul style="list-style-type: none"> Program Sınıflandırması ve Bütçe Tertibi Program maliyetlendirmesi Uygulama Çalışması	MUSKİ katılımcıları
15.45-16.15	Performans Programı ve Program Bütçe İlişkisi <ul style="list-style-type: none"> Performans programlarının değişen yapısı Stratejik Plan Program Hedefleri İlişkisi Performans bilgisi Yatırım Programı Uygulama Çalışması	İlçe belediye katılımcıları
16.15-16.30	Belediyelerin süreci nasıl daha iyi yönetebileceklerine ilişkin değerlendirme ve öneriler	

Belediyelerde Performans Esaslı Program Bütçe Sistemine Geçiş

- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanununda 16/10/2020 tarihli ve 7254 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik ile tüm **kamu idareleri bütçelerinde performans esaslı program bütçe sistemine (program bütçe)** geçilmesi öngörülmüştür.
- 2021 yılı Merkezi Yönetim Bütçesi SBB'nın koordinasyonunda program bütçeye uygun olarak hazırlanmıştır.
- Belediyelerde ***24.09.2024 tarihli Bütçe ve Muhasebe yönetmeliğinde değişiklik yapan yönetmelik ile 1.1.2025 tarihinden itibaren Program Bütçe sistemine geçiş yasal olarak başlamıştır.***
- Belediyeler ***2026 mali yılı için performans programı ve bütçelerini değişen mevzuata uygun hazırlayacaklardır.***

Yönetim Sistemi ve Mali Yönetimin Uyumunu: Temel Motivasyon

- Analitik bütçe sınıflandırması uluslararası standartlarda istatistik bilgi üretilmesine ve kıyaslamaya imkân sağlamakla birlikte bu sınıflandırma bir bütçeleme sistemi değildir. (***Geçte olsa «akıl yolu birdir»*** e gelindi)
- 20 yıla yaklaşan uygulama sürecinde amaç, hedef ve faaliyetlerle-bütçe bağlantısı yeterince oluşturulamadığı için 2020 yılında “performans esaslı program bütçe sistemi”ne geçilmesi öngörülmüştür.
- İş Bazlı, Faaliyet Bazlı bütçeleme...

Belediyelerde Performans Esaslı Program Bütçe Sistemine Geçiş

Temel düzenlemeler:

1. *Bütçe çağrısına* ödenek tavanlarının eklenmesi
2. *Performans programlarının bütçeyle uyumlu 3 yıl öngörüsünde hazırlanması* ve hedefler ile faaliyetlerin program bütçeden alınması
3. Bütçe sınıflandırmasında program bütçe modeline uygun *program kodlamasına geçiş* (fonksiyonel gösterimin bırakılması)
4. Merkezi yönetimle paralel her yıl bütçenin ÇŞİDB tarafından *Program Bütçe Hazırlama Kılavuzuna* uygun çıkarılması
5. Yeni sisteme uygun *bütçe hazırlama ve uygulama eki olan tablolar* ile diğeri bütçe eklerinde değişiklikler
6. *Yeni Kurumsal Kodlar ile Finansman Programı* tablosunun geliştirilmesi

Bütçe Hazırlama Süreci-Bütçe Tavanları Uygulaması

MADDE 9- Aynı Yönetmeliğin 22 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Bütçe çağrısında harcama birimleri için gösterge niteliğinde giderin ekonomik sınıflandırmasının birinci düzeyi itibarıyla ödenek tavanlarına yer verilir.”

- Bütçe teklifleri merkezi idarede olduğu gibi idare tarafından belirlenen bütçe tavanları üzerinden verilecektir.
- Bununla birlikte, belediyelerin uygulamada ödeneği aşan bütçe teklifleri tablosu benzeri bir uygulamayı sisteme koymas1 beklenmektedir

Bütçe Hazırlama Süreci-Bütçe Tavanları Uygulaması

Tavanların belirlenmesinde:

A. Toplam gelirin tahmini;

- Öncelikle bütçe gelirin tahmin edilmesi gerekmekte (2026-2028)
- Bu belirlemede OVP'deki TÜFE + GSYH deflatörünün ortalaması ile büyüme rakamları alınabilir. Eğer enflasyon hedeflerinin sapma gösterdiği bir dönemse TCMB tahminleri kullanılabilir.
- Gelir birimi ile gelir tahminlerinde dikkate alınması gereken konular üzerinde çalışılır (İçinde bulunulan yılın ilk altı aylık sonuçları da dikkate alınmalı)
- Yine eğer finansman tarafında iç ve dış kredi kullanımında artış ile gelir tarafında şartlı bağış ve yardımlar kaynaklı bir değişim varsa bunlarda dikkate alınır.

Bütçe Hazırlama Süreci-Bütçe Tavanları Uygulaması

Tavanların belirlenmesinde:

2025 yılı bütçe öncelikle gerçekleşme tahminleri yapılmak suretiyle baz yıl gerçekçi hesaplanmaya çalışılmalı

İzleyen enflasyon ve büyüme oranları 2026 ve izleyen yıllar için kullanılabilir.

Ort + Büyüme (%)	2026	2027	2028
Alt	15,12	10,08	6,3
Üst	23,94	15,96	9,975

Ücret	22,8	15,2	9,5
--------------	-------------	-------------	------------

Bütçe Hazırlama Süreci-Bütçe Tavanları Uygulaması

Tavanların belirlenmesinde:

B. Ödeneklerin birimlere dağılımı;

- Başlangıç çalışması, son 3 yılın ödeneklerinin birimlere dağılım ortalaması
- Daha sonra yeni kurulan birim ve kaldırılan, birleştirilen birimlere ilişkin düzeltme
- Ödenek kullanımında belirgini bir artış veya azalış olacak birimlerin harcama kalemlerinin tespiti ve düzeltme (yeni proje, büyük bir projenin tamamlanması gibi)
- Ödeneği aşan teklifler tablosu

Toplam gelirler başkana sunulmadan önce iki/üç farklı senaryoda belirlenebilir.

C. Başkana iki/üç alternatifte onaya sunulması ve Bütçe Çağrısına eklenmesi

Bütçe Hazırlama Süreci-Bütçe Tavanları Uygulaması

EK X: Birim Bazında Tavanı Aşan İlave Ödenek Teklifleri Tabloları

Bütçe Yılı:	2026										
Birim Adı:											
SIRA NO	Program	Alt Program	Faaliyet/Alt Faaliyet	Açıklama/Gerekçe	01/02 PERSONEL GIDERLERİ	03 MAL VE HİZMET ALIMLARI 03.2 TÜKETİME YONELİK MAL VE MALZEME ALIMLARI	04 FAİZ GIDERLERİ	05 CARI TRANSFER	06 SERMAYE GIDERLERİ	07 SERMAYE TRANSFERLERİ	GENEL TOPLAM
1											0
2											0
3											0
4											0
5											0
6											0
7											0
Kaynak: Yılmaz, 2025										Toplam	0

Bütçe Hazırlama Rehberi

- Program sınıflandırması ve performans bilgisinin belirlenmesinde ilgili idarelerin görüşlerini de dikkate almak suretiyle SBB sorumludur.
- Yerel yönetimlerde ise bu sorumluluk ÇŞİDB ve İçişleri Bakanlığındadır

Yönetmeliğin 511 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Mahalli idareler bütçe hazırlama rehberi

MADDE 511- (1) Bakanlıkça, bütçe uygulamalarını yönlendirmek üzere Strateji ve Bütçe Başkanlığının görüşü alınarak ***Mahalli İdareler Bütçe Hazırlama Rehberi hazırlanır ve mahalli idare birimlerine duyurulur.***”

Program Bütçe Ne Anlama Gelmekte

Program bütçe:

- Harcamaların ***program sınıflandırmasına*** göre tasnif edildiği,
- harcama önceliği geliştirme konusunda karar alıcılara ***kamu hizmet sunumu performansına ilişkin bilgilerin*** sağlandığı ve
- bu bilgilerin kaynak tahsisi sürecinde sistematik olarak kullanıldığı bir bütçeleme sistemidir.

Program bütçenin temel unsurları:

- Politika, ***amaç ve hedeflerin programlarla ilişkilendirilmesi,***
- Harcamaların programlar itibarıyla sınıflandırılması,
- ***Programlara ait performans bilgisinin*** üretilmesi
- Sonuçlarının izlenmesi ve değerlendirilmesi

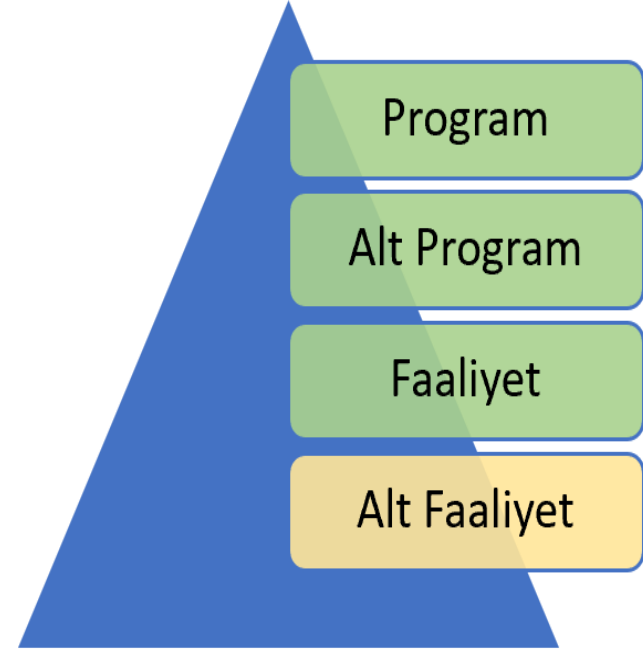
Belediyelerde Performans Esaslı Program Bütçe Sistemine Geçiş Çalışması Kapsamında Başlangıç Çalışmaları

- Çevre, şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 17.12.2021 tarih ve 2461925 sayılı yazısı ile **“Performans Esaslı Program Bütçe Sistemine Geçiş”** çalışmaları İçişleri Bakanlığıyla birlite LAR III projesinin desteği ile başlatılmıştır.
- Merkezi bütçede uygulanan sistem kapsamlı olarak incelenmiş ve ***pilot uygulamalar yapılmıştır.***
- Yerel yönetimler açısından program/program grubunun uygunluğu, kapsayıcılığı ve dikkate alınması gereken hususlar konusunda öneriler geliştirilmiştir.
- Yerel yönetimler tarafından kullanılabilir ve kullanılması mümkün olmayan ve farklı şekilde ifade edilmesi gereken alt program ve faaliyetler belirlenmiştir.
- Merkezi yönetim programlarının incelenmesi sonunda eklenmesi gereken program, alt program ve faaliyetler tespit edilmiş ve program bütçeye yönelik bir rehber hazırlanarak çalışma grubu ile paylaşılmıştır.

Öngörülen Program Bütçe Yapısı

- Bütçenin, hükümet/kurum/ idare faaliyetlerinin tamamını kapsayacak şekilde oluşturulan program yapısına göre sınıflandırılmasıdır.
- Her yılı çıkarılan Bütçe Hazırlama Rehberleri ile süreç yönetilmekte.
- **Belediyeler açısından iş yapma kültüründe temel değişim faaliyet kavramının anlaşılması ile mümkün.**

Şekil 1: Program Sınıflandırması

2025 - 2027 DÖNEMİ BÜTÇE HAZIRLAMA REHBERİ

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM - GİRİŞ

1.1. Rehberin Amacı	1
1.2. Rehberin Yapısı	1
1.3. Kısaltmalar	2

2. BÖLÜM - BÜTÇE SİSTEMİ ve BÜTÇE HAZIRLIK SÜRECİ

2.1. Bütçenin Tanımı	5
2.2. Bütçe Mevzuatı	5
2.2.1. Anayasada Yer Alan Bütçe ile İlgili Temel Hükümler	5
2.2.2. 5018 Sayılı Kanunda Yer Alan Temel Bütçe İlkeleri	6
2.3. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin Bütçe Sürecine Etkileri	6
2.4. Bütçe Hazırlama Süreci	7
2.4.1. Makro Düzeyde Ekonomik ve Mali Çerçevenin Oluşturulması	7
2.4.2. Bütçe Hazırlık Sürecinde Kullanılan Belgeler	8
2.4.3. Kamu İdarelerinin Bütçe Tekliflerini Hazırlaması ve Yetkili Makamlara Sunması	8
2.4.4. Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifinin TBMM'ye Sunulması ve Teklifin Görüşülmesi	9
2.5. Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifiyle İlgili Dokümanlar	10
2.5.1. Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifinin Hazırlanmasında Dikkate Alınacak Dokümanlar	10
2.5.2. Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifine Eklenen Dokümanlar	10
2.6. Mali Reform Çalışmaları ve Performans Esaslı Program Bütçe Sistemi	11

3. BÖLÜM - BÜTÇE SINIFLANDIRMASI

3.1. Program Sınıflandırması	16
3.1.1. Program	16
3.1.2. Alt Program	18
3.1.3. Faaliyet	19
3.2. Kurumsal Sınıflandırma	22
3.3. Fonksiyonel Sınıflandırma ve Faaliyetlerle İlişkisi	24
3.4. Finansman Tipi Sınıflandırma	24
3.5. Ekonomik Sınıflandırma	25
3.5.1. Harcama ve Borç Vermenin Sınıflandırması	26
3.5.2. Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırması	34
3.5.3. Finansmanın Ekonomik Sınıflandırması	34

**T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE
İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI**
YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

MAHALLİ İDARELER BÜTÇE HAZIRLAMA REHBERİ

2026-2028 DÖNEMİ

**MAHALLİ İDARELER
BÜTÇE HAZIRLAMA REHBERİ**

2026-2028 DÖNEMİ

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ BÖLÜM- GİRİŞ	2
1.1. Rehberin Amacı.....	2
1.2. Rehberin Yapısı.....	2
İKİNCİ BÖLÜM- BÜTÇE SİSTEMİ VE BÜTÇE HAZIRLIK SÜRECİ	4
2.1. Bütçenin Tanımı.....	4
2.2. Bütçe Mevzuatı.....	4
2.2.1. 5018 Sayılı Kanun'da Yer Alan Temel Bütçe İlkeleri.....	4
2.2.2. 5393, 5216, 5302 ve 5355 sayılı Kanunlara Göre Bütçe.....	5
2.2.3. Bütçe Hazırlama Süreci.....	6
2.2.4. Bütçenin Görüşülmesi ve Kabulü.....	8
2.2.5. Mali Reform Çalışmaları ve Performans Esaslı Program Bütçe Sistemi.....	11
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM- BÜTÇE SINIFLANDIRMASI	14
3.1. Program Sınıflandırma.....	14
3.1.1. Program.....	15
3.1.2. Alt Program.....	17
3.1.3. Faaliyet.....	18
3.1.4. Alt Faaliyet.....	19
3.2. Kurumsal Sınıflandırma.....	19
3.3. Fonksiyonel Sınıflandırma ve Faaliyetlerle İlişkisi.....	21
3.4. Finansman Tipi Sınıflandırma.....	22
3.5. Ekonomik Sınıflandırma.....	23
3.5.1. Harcama ve Borç Vermenin Sınıflandırması.....	23
3.5.2. Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırması.....	31
3.5.3. Finansmanın Ekonomik Sınıflandırması.....	31
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM- 2026-2028 DÖNEMİ İDARE BÜTÇE TEKLİFLERİNİN HAZIRLANMASINA İLİŞKİN GENEL İLKELER	34
4.1. Giriş.....	34
4.2. Genel İlkeler.....	35
BEŞİNCİ BÖLÜM- BÜTÇE TEKLİFİNİN HAZIRLANMASI SÜRECİ	40

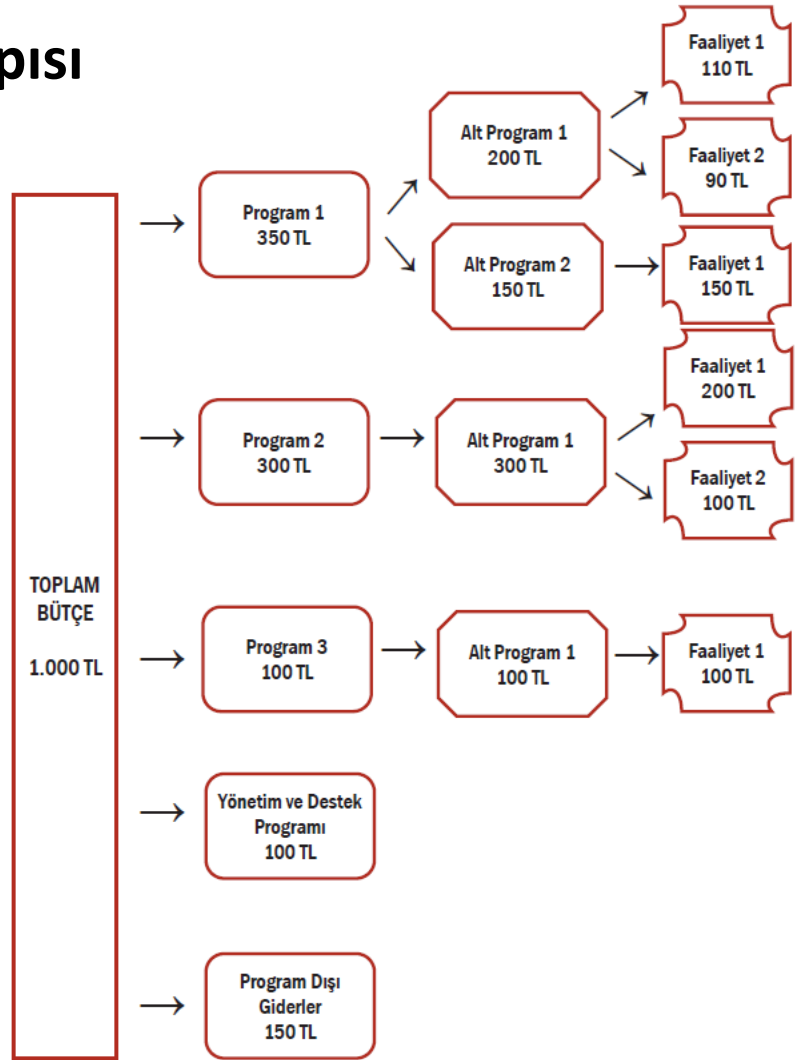
5.1. Alt Faaliyetlerin Tanımlanması.....	40
5.2. Harcama Birimleri Ödenek Teklif Tavanlarının Belirlenmesi.....	41
5.3. Program Maliyeti- Programın Ödenek İhtiyacı.....	42
5.3.1. İdarenin Ana Hizmet Konularına İlişkin Birden Fazla Faaliyeti İlgilendiren Giderler.....	43
5.3.2. Yönetim ve Destek Programı.....	44
5.3.3. Faaliyetlerin Ödenek İhtiyacının Tespiti.....	47
5.3.4. Program Dışı Giderler.....	49
ALTINCI BÖLÜM- PERFORMANS BİLGİLERİ	52
6.1. Program Performans Bilgisi.....	52
6.1.1. Program Amacı.....	55
6.1.2. Anahtar Göstergeler.....	55
6.2. Alt Program Performans Bilgisi.....	57
6.2.1. Alt Program Hedefleri.....	59
6.2.2. Performans Göstergeleri.....	60
6.3. Yeşil Bütçeleme.....	63
YEDİNCİ BÖLÜM- İDARE PERFORMANS PROGRAMI HAZIRLAMA SÜRECİ	66
7.1. Genel Esaslar.....	66
7.2. İdare Performans Programlarının Şekli.....	68
SEKİZİNCİ BÖLÜM- PROGRAM KAPSAMI	78
8.1. Programlar.....	78
8.2. Programların Amaçları ve Kapsamı.....	80
DOKUZUNCU BÖLÜM- ANALİTİK BÜTÇE SINIFLANDIRMASI	106
9.1. Bütçe Sınıflandırması Cetvelleri.....	106
9.2. Bütçe Sınıflandırmasına İlişkin Açıklamalar.....	106
9.2.1. Giriş.....	106
9.2.2. Ekonomik Sınıflandırma (Gider) Açıklamaları.....	110
9.2.3. Ekonomik Sınıflandırma (Gelir) Açıklamaları.....	187
9.2.4. Fonksiyonel Kodlarının Açıklamaları.....	210

Öngörülen Program Bütçe Yapısı

Program, alt program ve faaliyetler rehberlerde standart olarak belirlenmekte.

Yönetmeliğin değişen hükmünde:
Kurumlar tarafından kullanılacak program, alt program ve faaliyetler mahalli idareler bütçe hazırlama rehberinde gösterilir denmekte (Md 6)

Alt faaliyetler ve projeler ise geliştirilen bir havuz çerçevesinde kurumlar tarafından esnek bir şekilde oluşturulmakta.

Program Sınıflandırması: Programlar

Program: *Kamu idarelerinin temel görev ve sorumlulukları esas alınarak kaynak tahsis edilen, birbiriyle uyumlu ve anlamlı şekilde bir araya getirilmiş faaliyetler grubudur.*

Programlar ulaşılmak istenen kamusal hizmet sonuçlara erişmek için yapılması gereken faaliyetleri bir araya getiren, bunlara kaynak tahsisini sağlayan ve sonuçlara ulaşma düzeyinin izlenmesi ve değerlendirilmesine izin veren yapılardır.

Bir program sadece bir birimin sorumluluğunda olabileceği gibi birden fazla birimin katkı vereceği ortak programlar olarak da tasarlanabilmektedir.

Program Sınıflandırması ve Bütçe

Ortak Program

Program Sınıflandırması: Alt Programlar

Program kapsamındaki ürün ve hizmetlerin, nitelikleri itibarıyla alt gruplara ayrılmasını sağlar. Alt programlar da programların belirlenmesine benzer bir sürece tabidir.

Sınıflandırmanın ikinci düzeyi olan alt programlar, idarelere özgü hizmetleri göstermekte olup programlara göre daha özellikli bir alanı ifade etmektedir.

PROGRAM SINIFLANDIRMASI: FAALİYETLER-ALT FAALİYETLER

Faaliyetler: Kamu kaynağı kullanmak suretiyle belirli bir ürünün üretilmesi ya da hizmetin sunulması amacıyla, planlama aşamasından üretim ve hedef kitleye sunum aşamasına kadar ***gerçekleştirilen iş, işlem ve süreçler bütünüdür.***

Hem yatırım hem de cari nitelikteki ödenekler faaliyetler altında yer alabilir.

Alt faaliyetler: Faaliyetlerin detaylandırılmış hali.

Alt faaliyetler kuruluşların yönetim ve raporlama ihtiyaçlarının karşılanması için kullanılırlar. Kuruluşlar alt faaliyetleri kendileri belirlerler.

Yatırım programında yer alan proje ve alt projeler için en az bir alt faaliyet oluşturulması beklenmektedir.

I	II	III	PRG	ALT PROGRAM	FAALİYET
		145			Sera Gazı Emisyonlarının Faktör
2				ŞEHİRCİLİK VE RİSK ODAKLI BÜTÜNLEŞİK AFET YÖNETİMİ	
	12			AFET İYİLEŞTİRME ÇALIŞMALARI	
		42			Diğer Afet İyileştirme Faaliyetleri
		39			Ulusal Afet ve Acil Durum Faaliyetleri
		37			Afet Müdahale Kapasitesini Geliştirmeye Yönelik Faaliyetler
	47			AFET VE ACİL YARDIM DESTEĞİ	
		129			Afet ve Acil Yardım Desteği Faaliyetleri
	10			AFETLERE YÖNELİK RİSK AZALTMA VE	
		35			Afet Bilişim Altyapısının Güçlendirilmesi
		32			Afet Eğitim Faaliyetleri
		33			Afet Riski Belirleme ve Azaltma Çalışmaları
		34			Depreme İlişkin Yürütülen Faaliyetler
		5022			Yerel Yönetimlerde Afet ve Acil Durum Koordinasyonu Faaliyetleri
	54			AKILLI ŞEHİRLER VE ULUSAL COĞRAFI BİLGİ	
		150			Akıllı Şehirlere İlişkin Faaliyetler
		883			Kent Bilgi Sistemi Faaliyetleri
		149			Ulusal Coğrafi Bilgi Hizmetleri
	55			ÇEVREYE DUYARLI VE GÜVENLİ YAPILAŞMA	
		151			İskan Uygulamaları
		154			Kamu Binalarında Etüt, Proje ve Yapım Faaliyetleri
		152			Yapı Denetimi Faaliyetleri
		153			Yapı Malzemeleri Piyasa Gözetim ve Denetimi
	53			MEKANSAL PLANLAMA VE KENTSEL DÖNÜŞÜM	
		146			Açık ve Yeşil Alan Düzenlemeleri
		148			Kentsel Dönüşüm Uygulamaları
		147			Mekânsal Planlama ve Uygulama
		5023			Yerel Yönetimlerde Emlak ve Kiralama Faaliyetleri
		5024			Kentsel Tasarım ve Donatı Faaliyetleri
		5025			Yerel Yönetimlerin Konut Üretim Faaliyetleri
	13			SİVİL SAVUNMA VE GÖNÜLLÜLÜK	
		45			Afet Gönüllülük Faaliyetleri
		44			Kimyasal, Biyolojik, Radyolojik ve Nükleer Tehlikelere Karşı
		43			Sivil Savunma Hizmetleri

I	II	III	PRG	ALT PROGRAM	FAALİYET
21				SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	
	51			ÇEVRE KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ VE KORUMA	
		162			Atıksu Arıtma
		137			Atıksu Yönetimi
		138			Hava Kalitesi ve Gürültü Kontrolü
		139			Kara ve Deniz Kaynaklı Kirleticilerin Önlenmesi ve Kimyasalların Yönetimi
		136			Katı Atık Yönetimi ve Sıfır Atık Uygulaması
		901			Toplumsal Çevre Koruma Bilincinin Geliştirilmesi
		5018			Çevrenin Korunmasına Yönelik Denetim Faaliyetleri
		5019			Yağmur Suyu Yönetimi
		5020			Hafriyat Yönetimi Faaliyetleri
		5021			Çevre Laboratuvarları ve Kapasite Geliştirme Faaliyetleri
	52			İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE MÜCADELE VE UYUM	
		145			İklim Değişikliğine Uyum
		144			Ozon Tabakasını İncelten Maddelerin Kontrolü
		143			Sera Gazı Emisyonlarının Takibi

I	II	III	PRG	ALT PROGRAM	FAALİYET
11				YOKSULLUKLA MÜCADELE VE SOSYAL YARDIMLAŞMA	
	31			SOSYAL YARDIMLAŞMA	
		88			Elektrik Tüketim Desteği
		847			Muhtaç Ailelere Kömür Yardımı
		86			Muhtaç Asker Ailelerine Yardım
		908			Sosyal Konut Yapımının Desteklenmesi
		5038			İhtiyaç Sahibi Vatandaşların Beslenme İhtiyaçlarının Karşılanması
		5039			Sosyal Yardım Merkezi Yapımı ve Faaliyetleri
		5040			Barınma ve Konaklama Merkezi Faaliyetleri
		5041			Hasta Nakil Hizmetleri
	32			YOKSULLUKLA MÜCADELE	
		92			İhtiyaç Sahibi Engellilerin Mali Açıdan Desteklenmesi
		91			İhtiyaç Sahibi Yaşlıların Mali Açıdan Desteklenmesi
		5042			İhtiyaç Sahibi Vatandaşlara Ayni Yardımlar
		5043			İhtiyaç Sahibi Vatandaşlara Nakdi Yardımlar

I	II	III	PRG	ALT PROGRAM	FAALİYET
3				AİLENİN KORUNMASI VE GÜÇLENDİRİLMESİ	
	16			AİLENİN GÜÇLENDİRİLMESİ	
		48			Aileye Yönelik Eğitim, Danışmanlık ve Araştırma Hizmetleri
		940			Evlenecek Gençlerin Desteklenmesi
	15			AİLENİN KORUNMASI	
		47			Aile ve Topluma Yönelik Sosyal Hizmet Faaliyetleri
		49			Aile Yapısını Etkileyen Kötü Alışkanlıkların ve Bağımlılıkların Azaltılmasına Yönelik Hizmetler
4				AKTİF VE SAĞLIKLI YAŞLANMA	
	17			YAŞLI BAKIMI	
		52			Yaşlılara Yönelik Kurumsal Bakım Hizmetleri
		5000			Yaşlılara Yönelik Evde Bakım Hizmetleri
	18			YAŞLILARIN TOPLUMSAL	
		5001			Yaşlıların Toplumsal Yaşama Aktif Katılımına Yönelik Yerel Yönetim Hizmetleri
5				ÇOCUKLARIN KORUNMASI VE GELİŞİMİNİN SAĞLANMASI	
	20			ÇOCUKLARIN GELİŞİMİ	
		61			Çocuklara Yönelik Koruyucu, Önleyici ve Güçlendirici Hizmetlerin
		5003			Kreş ve Gündüz Bakım Hizmetleri
	19			ÇOCUKLARIN KORUNMASI	
		58			Bakım İhtiyacı Olan Çocuklara Aileleri Yanında Bakım Desteği
		56			Bakıma İhtiyacı Olan Çocuklar İçin Kurumsal Bakım Hizmetleri
		60			Çocuk İşçiliği ile Mücadeleye Yönelik Faaliyetler
33				GENÇLİK	
	86			GENÇLERİN KİŞİSEL VE SOSYAL GELİŞİMİ	
		791			Gençlere Yönelik Diğer Faaliyetler
		232			Gençlere Yönelik Eğitim, Araştırma ve Yayınlar
		790			Gençlik Etkinlikleri
		233			Gençlik Projesi Destekleri
		792			Hareketlilik Etkinlikleri
	256			GENÇLİK TESİSLERİ VE YÜRÜTÜLEN ETKİNLİKLER	
		794			Gençlik Merkezleri Faaliyet ve Etkinlikleri
		793			Gençlik Tesisi Yapımı ve Tefrişatı
		795			Gençlik ve İzcilik Kampları Faaliyet ve Etkinlikleri

Program Sınıflandırması ve Bütçe

Yönetim ve Destek Programı

- İdarenin tüm faaliyetlerine destek sağlayan dolaylı maliyetlere ilişkin esaslar Yönetim ve Destek Programı altında takip edilmektedir.

Yönetim ve Destek Programı Kapsamındaki Alt Programlar ve Faaliyetler

ÜST YÖNETİM, İDARİ ve MALİ HİZMETLER	TEFTİŞ, DENETİM ve DANIŞMANLIK HİZMETLER
<ul style="list-style-type: none"> · Özel Kalem Hizmetleri · Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler · İnsan Kaynakları Yönetimine İlişkin Faaliyetler · Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler · İnşaat ve Yapı İşlerinin Yürütülmesi · Engellilerin Erişilebilirliğinin Sağlanması · Genel Destek Hizmetleri · Diğer Destek Hizmetleri	<ul style="list-style-type: none"> · İç Denetim · Teftiş, İnceleme ve Soruşturma · Hukuki Danışmanlık ve <u>Muhakemat</u> Hizmetleri · Kamuoyu İlişkilerinin Yürütülmesi · Kurumsal Uluslararası <u>İşbirliği</u> Faaliyetleri · Diğer Teftiş Denetim ve Danışmanlık Hizmetler

Program Sınıflandırması ve Bütçe

98		YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI	
	901		TEFTİŞ, DENETİM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİ
	9013		Diğer Teftiş, Denetim ve Danışmanlık Hizmetleri
	9010		Hukuki Danışmanlık ve Muhakemat Hizmetleri
	9008		İç Denetim
	9011		Kamuoyu İlişkilerinin Yürütülmesi
	9012		Kurumsal Uluslararası İşbirliği Faaliyetleri
	9009		Teftiş, İnceleme ve Soruşturma
	5080		Yerel Yönetimlerin Diğer Kurum ve Kuruluşlarla İşbirliğine Yönelik Faaliyetleri
	900		ÜST YÖNETİM, İDARİ VE MALİ HİZMETLER
	9003		Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler
	9007		Diğer Destek Hizmetleri
	9005		Engellilerin Erişilebilirliğinin Sağlanması
	9006		Genel Destek Hizmetleri
	9002		İnsan Kaynakları Yönetimine İlişkin Faaliyetler
	9004		İnşaat ve Yapı İşlerinin Yürütülmesi
	9223		Kamu Sosyal Tesislerinde Misafir Edilen Afetzedelere Yönelik Faaliyetler
	9000		Özel Kalem Hizmetleri
	9001		Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler
	5044		Arşiv ve Belge Yönetim Hizmetleri
	5045		Yerel Yönetimler Meclisi ve Encümen Faaliyetleri

Program Sınıflandırması ve Bütçe

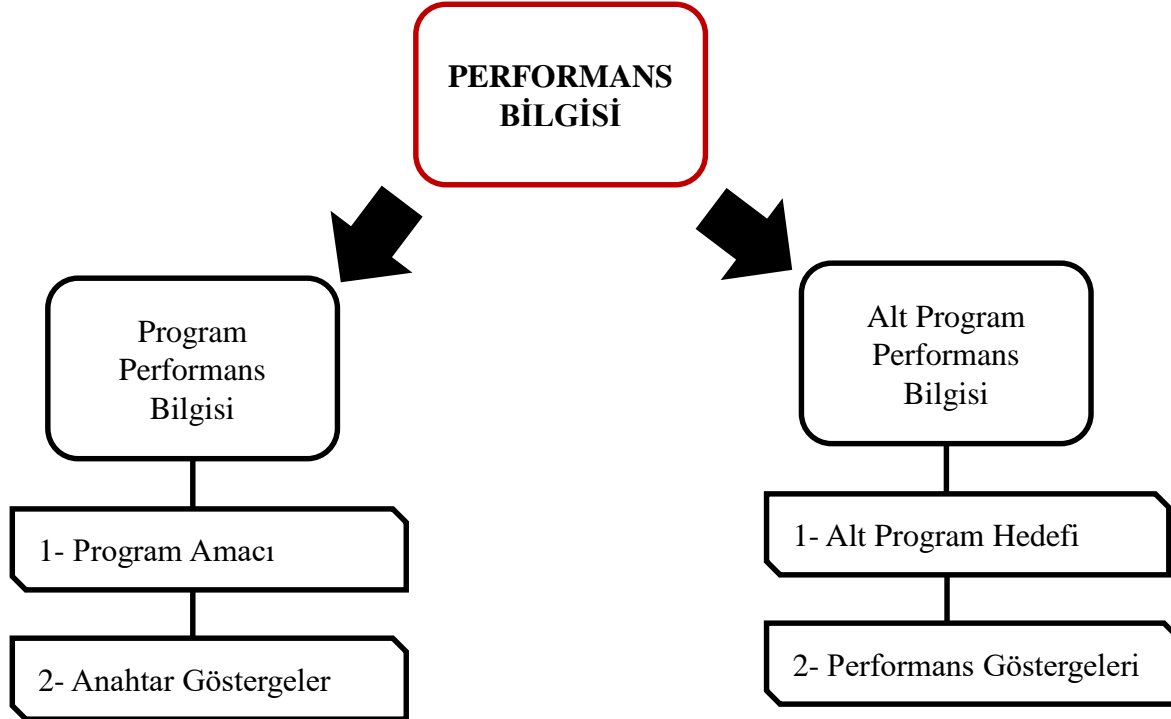
Program Dışı Giderler

- Bütçesinde yer aldığı idarenin programlarıyla ilgili olmadığı halde merkezi yönetim bütçesi kapsamında yer alan idarelere aktarılarak veya tahakkuk ettirilerek kullanılan kaynaklar da bulunmaktadır.
  - Hazine Yardımları,
- Bu kaynaklar bütçesinde yer aldığı idare açısından “program dışı giderler” olarak sınıflandırılır.

I	II	III	PRG	ALT PROGRAM	FAALİYET
99			PROGRAM DIŞI GİDERLER		
	907			GELİRDEN AYRILAN PAYLAR	
		5013			Yerel Yönetim Birliklerine Üyelik ve Katılım Payları
		5014			Yerel Yönetimler Tarafından Yasal Mevzuatı Gereğince Kamu İdarelerine
	906			YEDEK ÖDENEKLER	
		9022			Doğal Afet Giderlerini Karşılama Ödeneği
		9025			İlama Bağlı Borçları Karşılama Ödeneği
		9026			Özellikli Giderleri Karşılama Ödeneği
		9020			Personel Giderlerini Karşılama Ödeneği
		9021			Yatırımları Hızlandırma Ödeneği
		9023			Yedek Ödenek
		9024			Yeni Kurulacak Daire ve İdarelerin İhtiyaçlarını Karşılama Ödeneği

Performans Bilgisi

Programlara ilişkin performans bilgisi **“program amacı” ve “anahtar göstergeler”i**; alt program performans bilgisi ise **“alt program hedefi” ve performans göstergeleri”ni** içerir.

Program Bilgisi Oluşturulması ve Göstergeler

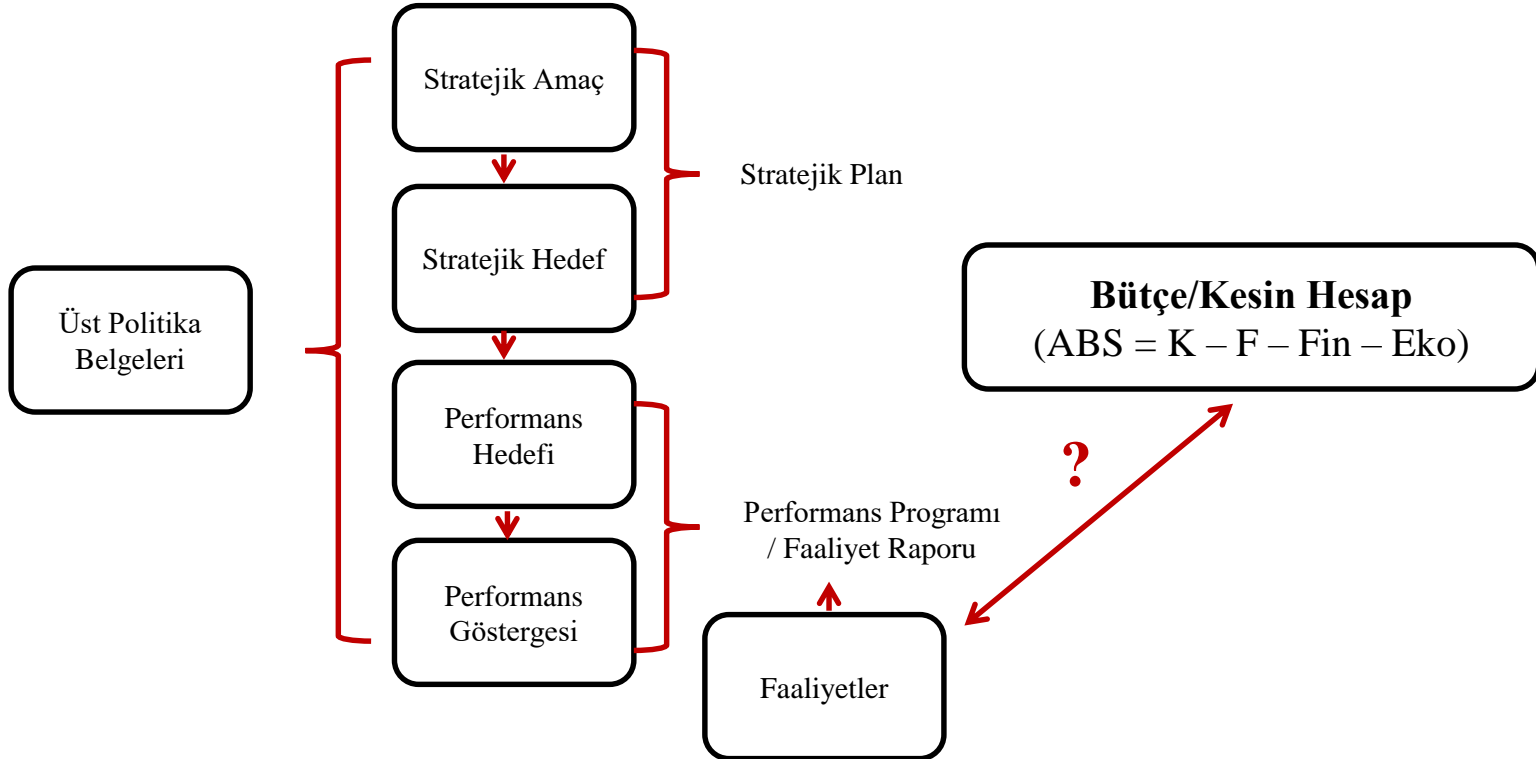
- Merkezi yönetimde ***program amacı, anahtar göstergeler ve göstergeler ilgili bilgiler program sorumlusu kuruluş ve SBB'nin ortak çalışması*** ile belirlenmektedir.
- ***Alt programlar bazında*** benzer bir yapı olsa da ***sorumluluk daha çok alt programın sorumlusu olan kuruluşa aittir.*** Alt programlar kuruluşların ilgili yıl bütçe teklifleri içerisinde yer almakta ve kuruluş performans programlarını şekillendirmektedir.
- Merkezi yönetimden farklı olarak, belediyelerin katkı sağlayacağı program ve alt programlar tamamen kuruluşa özgü nitelik taşımamaktadır. Bu program ve alt programlar kısmen ya da tamamen merkezi yönetim kuruluşları ve diğer yerel yönetimlerle ortaktır. Bu nedenle ortak paylaşılan bir gösterge havuzunun oluşturulması önerilmektedir.
- Bu gösterge havuzu merkezi yönetin kuruluşları göstergeleri ile mümkün olduğunca yakınsamalıdır. Ancak, hizmetlerin farklılaşması nedeniyle bütünüyle aynı göstergeleri kullanmak mümkün olmayacaktır. Bu nedenle yerel yönetimlere yönelik olmak üzere bazı alt programlarda ilave göstergeler geliştirilmesi ve/veya göstergelerin farklılaştırılması öngörülmektedir.

Performans Esaslı Bütçeleme ve Program Bütçe İlişkisi

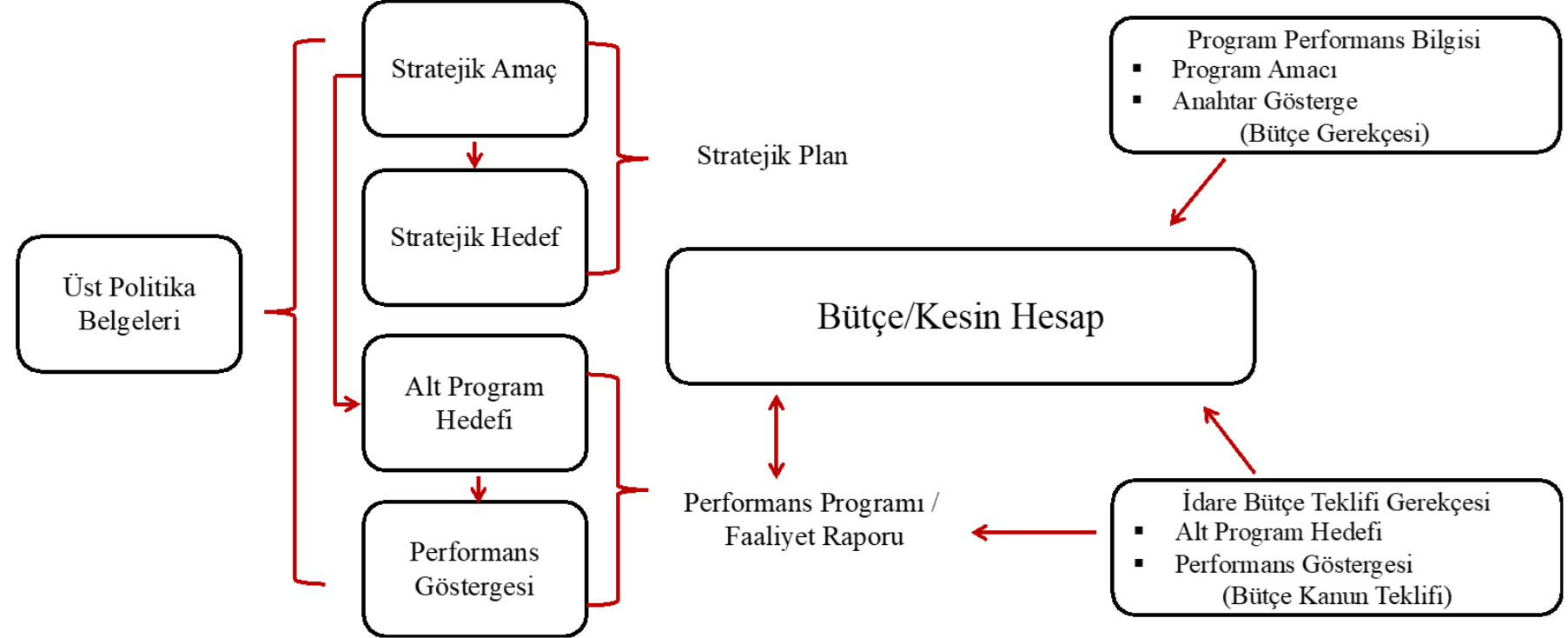
- Performans esaslı bütçe sisteminin temel dokümanları olan stratejik plan, performans programı ve faaliyet raporu program bütçe sistemine uyarlanmış bir şekilde varlığını korumaktadır.
- ***Yerel yönetimler için de program bütçeye geçiş ile birlikte ilgili rehberlerde düzenleme yapılacaktır.***
- ***Performans programları bütçeyle uyumlu şekilde program bütçeye geçiş sonrası her yıl 3 yıllık hazırlanacak.***
- Alt programlar performans hedef olarak alınacak. Ama kurumlar ilave performans hedefi ve faaliyetler öngörebilecek
- Stratejik plan program ilişkisini kurmak gerekecek

PERFORMANS ESASLI PROGRAM BÜTÇE / STRATEJİK PLANLAMA

Performans Esaslı Bütçe

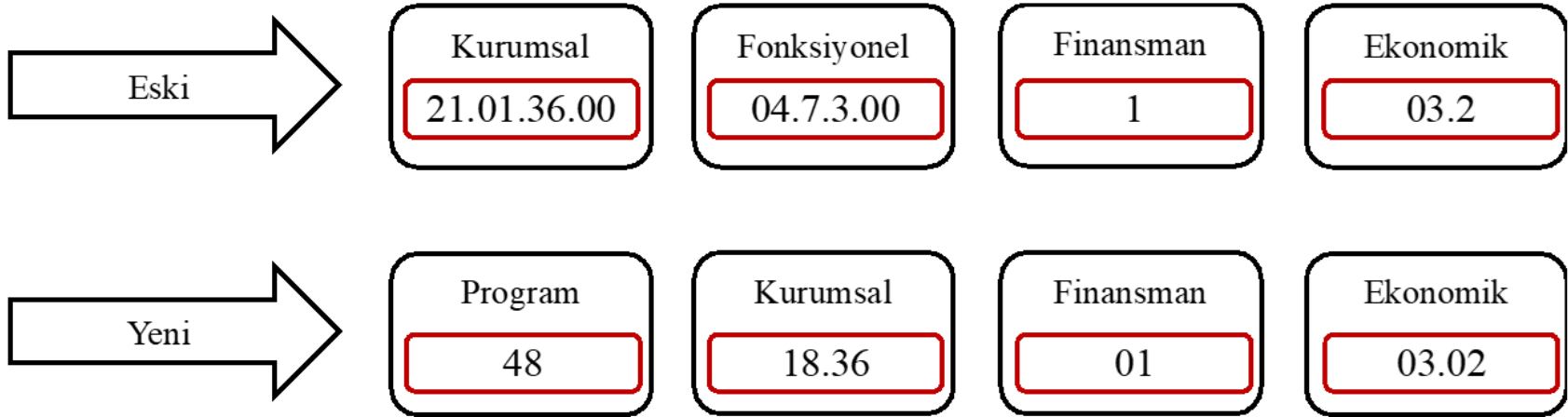
Şekil 3: Performans esaslı bütçe ile program bütçe ilişkisi

Analitik Bütçe Sınıflandırması ve Program Bütçe İlişkisi

Program kodu sisteme entegre edilirken, fonksiyonel kod sınıflandırma sistemi dışında bırakılmıştır. Ancak, eski veri setinin sürekliliğini sağlamak amacı ile fonksiyonel kodların programlar içinde hangi faaliyetlere karşılık geldiğine ilişkin bir çalışma SBB tarafından yapılmıştır

Şekil 4: Analitik Bütçe Sınıflandırması Yapısı

Belediyeler ve Diğer Yerel İdareler İçin Öngörülen Yapı

Belediyeler İçin Geliştirilen Yapı

- Merkezi yönetim kuruluşları tek başına bakıldığında görev tanımları gereği genellikle az sayıda program çerçevesinde hizmetlerini yürütmektedirler.
- **Yerel yönetimler ise, çok sayıda programla ilişkilendirilebilecek faaliyetleri sürdürmektedir.** Çok sayıda program, alt program ve faaliyetin varlığı, bütçe hazırlama ve uygulama sürecini zorlaştıran bir durum olarak ortaya çıkmaktadır.
- Merkezi yönetime yönelik olarak hazırlanan 66 program (yönetim destek programı ile program dışı giderler dahil), 269 alt program ve 836 faaliyet bulunmaktadır. Bu programların 30'u yerel yönetimlerin dahil olamayacağı Cumhurbaşkanlığı, Dış Denetim ve Hesap Yargılaması, Dış Politika gibi programlardan oluşmaktadır.

	Yerel Kurumlar	Merkezi Kurumlar	Toplam
Program	40	68	70
Alt Program	107	269	277
Faaliyet	281	836	872

Belediyeler İçin Geliştirilen Yapı

- *Diğer 40 (38+2) programın belediye büyüklüğüne göre değişen şekilde yerel yönetimlerce kullanılabilceği değerlendirilmektedir.*
- *Ayrıca taslak rehber kapsamında geliştirilen iki programda sadece yerel yönetimler tarafından kullanılacaktır.*
- Nihai hale getirilme aşamasında olan taslak rehber bu konuda uygulamayı belirleyecek.

Yerel Yönetim Programları

1	3	AİLENİN KORUNMASI VE GÜÇLENDİRİLMESİ	23	23	SANAT VE KÜLTÜR EKONOMİSİ
2	4	AKTİF VE SAĞLIKLI YAŞLANMA			SANAYİNİN GELİŞTİRİLMESİ, ÜRETİM VE YATIRIMLARIN
3	56	ARAŞTIRMA, GELİŞTİRME VE YENİLİK	24	17	DESTEKLENMESİ
4	28	BAĞIMLILIKLA MÜCADELE	25	34	SPORUN GELİŞTİRİLMESİ VE DESTEKLENMESİ
5	5	ÇOCUKLARIN KORUNMASI VE GELİŞİMİNİN SAĞLANMASI	26	21	SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
6	26	DİN HİZMETLERİ VE YAYGIN DİN EĞİTİMİ			ŞEHİRCİLİK VE RİSK ODAKLI BÜTÜNLEŞİK AFET
7	18	ENERJİ ARZ GÜVENLİĞİ, VERİMLİLİĞİ VE ENERJİ PİYASASI	27	2	YÖNETİMİ
8	6	ENGELLİLERİN TOPLUMSAL HAYATA KATILIMI VE ÖZEL EĞİTİM	28	10	ŞEHİT YAKINI VE GAZİLER
9	33	GENÇLİK	29	49	TABİİ KAYNAKLAR
10	35	GÖÇ YÖNETİMİ	30	39	TARIM
11	51	HAYAT BOYU ÖĞRENME	31	54	TEDAVİ EDİCİ SAĞLIK
12	47	İNSAN HAKLARI	32	40	TEMEL EĞİTİM
13	7	İSTİHDAM	33	41	TİCARETİN DÜZENLENMESİ, GELİŞTİRİLMESİ VE KOLAYLAŞTIRILMASI
14	8	KADININ GÜÇLENMESİ	34	24	TOPRAK VE SU KAYNAKLARININ KULLANIMI VE YÖNETİMİ
15	31	KAMU GELİRLERİ YÖNETİMİ	35	48	TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ
16	67	KENT GÜVENLİĞİ VE ESENLİĞİ			TÜKETİCİNİN KORUNMASI, ÜRÜN VE HİZMETLERİN
17	68	KENT İÇİ ULAŞIM	36	44	GÜVENLİĞİ VE STANDARDİZASYONU
18	36	KIRSAL KALKINMA	37	45	VATANDAŞLIK VE SİVİL TOPLUM
19	53	KORUYUCU SAĞLIK	38	22	YEREL YÖNETİMLERİN GÜÇLENDİRİLMESİ
20	12	MİLLİ KÜLTÜR			
21	20	ORMANLARIN VE DOĞANIN KORUNMASI İLE SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ	39	11	YOKSULLUKLA MÜCADELE VE SOSYAL YARDIMLAŞMA
22	99	PROGRAM DIŞI GİDERLER	40	98	YÖNETİM VE DESTEK PROGRAMI

İki Aşamada Çıkarılan Programlar

1	15	BİLGİ VE İLETİŞİM
2	27	BÖLGESEL KALKINMA
3	16	CUMHURBAŞKANLIĞI
4	64	DEMİRYOLU ULAŞIMI
5	55	DIŞ DENETİM VE HESAP YARGILAMASI
6	13	DIŞ POLİTİKA
7	14	FİNANSAL SİSTEMİN GELİŞTİRİLMESİ VE SİGORTACILIK
8	62	FİNANSAL SİSTEMİN GELİŞTİRİLMESİ VE SİGORTACILIK
9	61	İSTATİSTİK
10	19	HAZİNE VARLIKLARININ VE YÜKÜMLÜLÜKLERİNİN YÖNETİMİ
11	1	HUKUK VE ADALET
12	46	KAMU DENETÇİLİĞİ
13	42	KARAYOLU ULAŞIMI
14	32	KAYIT DIŞI EKONOMİYLE MÜCADELE
15	66	KOMBİNE TAŞIMACILIK, LOJİSTİK VE TEHLİKELİ MAL TAŞIMACILIĞI
16	50	METEOROLOJİ
17	37	ORTAÖĞRETİM

18	52	ÖLÇME, SEÇME VE YERLEŞTİRME
19	59	SINAİ MÜLKİYET HAKLARI
20	9	SOSYAL GÜVENLİK
21	38	STRATEJİK YÖNETİM VE KAYNAK TAHSİSİ
22	58	TAPU VE KADASTRO
23	29	TOPLUM GÜVENLİĞİ
24	30	TRAFİK GÜVENLİĞİ
25	43	ULUSAL SAVUNMA VE GÜVENLİK
26	25	ULUSLARARASI EĞİTİM İŞ BİRLİKLERİ VE YURTDIŞI EĞİTİM
27	57	ULUSLARARASI KALKINMA İŞBİRLİĞİ
28	63	UZAY VE HAVACILIK
29	60	YASAMA
30	62	YÜKSEKÖĞRETİM

Yerel Yönetimler İçin Geliştirilen İlave 2 Program

- Merkezi yönetim programlarının incelenmesi sonucunda hizmet sunumunun yerel yönetimlerce yapıldığı ve merkezi yönetim programlarında kapsanmayan bazı hizmet alanlarının varlığı söz konusudur.

I	II	III	PRG	ALT PROGRAM	FAALİYET
67			KENT GÜVENLİĞİ VE ESENLİĞİ		
	271			İTFAİYE HİZMETLERİ	
		5046			İtfaiye Eğitim Faaliyetleri
		5047			İtfaiye Denetim ve Kontrol Faaliyetleri
		5048			Yangına Müdahale Faaliyetleri
		5049			Yangın Önleme Faaliyetleri
		5050			Arama-Kurtarma Faaliyetleri
		5051			Gönüllü İtfaiyecilik Faaliyetleri
	272			ZABITA HİZMETLERİ	
		5052			Zabıta Denetim ve Kontrol Faaliyetleri
		5053			Zabıta Eğitim ve Planlama Faaliyetleri
		5054			Diğer Zabıta Hizmetleri
	273			ÇEVRE VE HALK SAĞLIĞININ KORUNMASI	
		5055			Haşere ile Mücadele Hizmetleri
		5056			Yurtiçine Canlı Hayvan veya Hayvansal Ürünlerin Yasadışı Nakilleri Sonucu Kaçak Girişi Yapılan Egzotik Türlerin Bakımı
		5057			Mezbaha Faaliyetleri
		223			Sokak ve Caddelerin Aydınlatılması
		5058			Park ve Yeşil Alanların Aydınlatılması
	274			MEZARLIKLAR VE DEFİN HİZMETLERİ	
		5059			Mezarlık Hizmetleri
		5060			Cenaze ve Defin Hizmetleri

	I	II	PRG	ALT PROGRAM	FAALİYET
68			KENT İÇİ ULAŞIM		
	275			KARAYOLU ALTYAPISI VE HİZMETLERİ	
		5061			Yerel Yönetim Yol Ağında Planlama, Yapım, Bakım ve Onarım Hizmetleri
		5062			Otopark Alanlarına Yönelik Planlama, Projelendirme, Yapım ve Onarım Hizmetleri
		5063			Kentsel Lojistik Altyapı ve Hizmetlerinin Düzenlenmesi ve Geliştirilmesi
	276			TOPLU ULAŞIM ALTYAPISI VE HİZMETLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ	
		5064			Kentsel Hareketlilik Etüt ve Planları
		5065			Lastik Tekerlekli Sistemler (Kent ve İlçe Otobüs Terminalleri Dahil)) Altyapı ve Hizmetleri
		5066			Raylı Sistemler (Banliyö Dahil) Altyapı ve Hizmetleri
		5067			Deniz ve Suyolu Ulaşımı Altyapı ve Hizmetleri
		5068			Kablolu Ulaşım Sistemleri Altyapı ve Hizmetleri
		5069			Toplu Ulaşım Denetim, Kontrol ve Eğitimleri İle Ruhsatlandırılması Hizmetleri
		5070			Sosyal Amaçlı Toplu Ulaşım Destek Faaliyetleri
		5071			Toplu Ulaşım Hizmetlerinin Elektronik Ödeme Sistemlerine Geçirilmesi Faaliyetleri
	277			AKTİF VE MİKRO HAREKETLİLİK TÜR VE HİZMETLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ	
		5072			Yaya Ulaşımı Altyapı ve Hizmetlerinin Geliştirilmesi
		5073			Bisiklet ve Mikro Hareketlilik Altyapı ve Hizmetlerinin Geliştirilmesi
		5074			Kentsel Alan Düzenlemeleri
	278			TRAFİK GÜVENLİĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ	
		5075			Trafik Kontrol ve Denetleme Faaliyetleri
		5076			Trafik İşaretleme ve Sinyalizasyon Sistemleri
		338			Kaza Kara Noktalarının İyileştirilmesi ve İzlenmesine İlişkin Hizmetler
		5077			Trafik Sakinleştirme Uygulamaları
		704			Akıllı Ulaşım Sistemlerine Yönelik Faaliyetler
		5078			Trafik Eğitim ve Bilinçlendirme Çalışmaları

Bağlı İdareler İçin Geliştirilen Yapı

Bağlı İdareler

- Büyükşehir belediyelerine bağlı olan su ve kanalizasyon idareleri temel olarak drt programda bütün hizmetlerini program bütçe yapısı içinde gösterebilmektedirler. Bunlar;
  - Sürdürülebilir evre ve iklim değişikliği
  - Toprak ve su kaynaklarının kullanımı ve yönetimi
  - Enerji arz güvenliği, verimliliği ve enerji piyasası
  - Yönetim ve destek programıolarak ortaya çıkmaktadır.

Bağlı İdareler İçin Geliştirilen Yapı

Bağlı İdareler

Bazı büyükşehir belediyelerine bağlı kent içi ulaşım hizmeti sağlayan belediyeye bağlı idareler (İETT, EGO, ESHOT gibi) bulunmaktadır. Bu idarelerin program bütçe yapısı iki program altında gösterilebilir. Bunlar;

- Kent içi ulaşım programı
- Yönetim ve destek programı

Birlikler

- Birliklerin faaliyet gösterdikleri alana ilişkin program ile yönetim ve destek programını kullanmaları uygun olacaktır.

Belediyelerin Sorumluluğu-Alt Faaliyetler

Faaliyetler ile uyumlu olacak şekilde alt faaliyetleri belirlemeye idareler/birimler yetkilidir. Bu kapsamda;

Her bir faaliyetle ilişkili olarak en az bir alt faaliyet belirlenmesi,

Alt faaliyetlerin belirlenmesinde faaliyetlere ilişkin esaslara uyulması,

Kurum içi bütçe ve yönetim ihtiyaçlarının dikkate alınması,

Yatırım programında, stratejik planda veya performans programında yer alan proje ve alt projelere karşılık en az bir alt faaliyet tanımlanması, ancak bir alt faaliyet ile birden fazla yıllara sâri projenin ilişkilendirilmemesi

gerekmektedir.

Nüfusu 5 bin, 10 bin ve 50 bin altı Belediyelerde Program Bütçe

- Nüfusu 5.000'in altında olan belde belediyelerinde bütçe tekliflerinin tamamı mali hizmetler birimi tarafından hazırlanacağı için ***ödenek tavanına ilişkin uygulamaya gerek bulunmamaktadır.***
- ***Bu belediyelerde yalnızca "Yönetim ve Destek Programı" kullanılabilir.*** Ancak söz konusu belediyelerin bütçesi içinde yer alacak yatırımlarının toplam bütçe içindeki büyüklük durumuna göre ilgili program ve faaliyetleri kullanılabilir.
- Stratejik plan hazırlamakla yükümlü olmayan kamu idareleri performans programlarını Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar ve Performans Programları ile Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 18 inci maddesinde, "(3) Stratejik planı bulunmayan idareler, ***idare bütçe tekliflerinde yer alan program sınıflandırması ve performans bilgisini içerecek şekilde performans programı hazırlar.***" hükmü çerçevesinde hazırlarlar.

Analitik Bütçe, Program Sınıflandırması ve Bütçe Tertibi

Mahalli İdareler İçin Program Bütçe Çerçevesinde Geliştirilen Bütçe Tertibi

- Mevcut kodlamada; İzmir Büyükşehir Belediyesinin ana hizmet birimi olan Emlak Yönetimi Daire Başkanlığının kurumsal kodu 46.35.01.31'dir (46-Belediye ve bağlı idareleri, 35-İzmir ilini, 01-Büyükşehir belediyesini, 31-Harcama birimini ifade eder).
- Yönetmelik değişikliği ile aşağıda detayları yer alan iki düzeyli bir kurumsal kodlama esas alınmıştır.
- Bu doğrultuda mahalli idareler için önerilen kod yapısı iki düzeyli bir yapıdadır. Birinci düzey beş haneli, ikinci düzey ise iki hanelidir. Beş haneli birinci düzeyin ilk iki hanesi ilin plakasını üçüncü hanesi mahalli idare türünü dördüncü ve beşinci haneler ise ilgili birime verilen iki haneli harcama birimi kodunu ifade etmektedir.

Tablo 10: Belediye, Bağlı İdare ve Birlikler için Yeni Kurumsal Sınıflandırma Anahtarı Önerisi

Düzyey	Hane	Hane Açıklaması	Kod	Kod Açıklaması
I	1	İl Plakaları (81 il)	01-81	81 ilin plakası
	2			
	3	Mahalli İdare Türü	1	Belediyeler
			2	İl Özel İdareleri
			3	Belediye Bağlı Kuruluşları
			4	Mahalli İdare Birlikleri
4	Kurum	00-99	Her bir İdare için ayrı bir kod (01-Büyükşehir Bel. 02-İl Belediyeleri, 05-50 İlçe Belediyeleri, 51-99 Belde Belediyeleri, benzer şekilde birliklere de koda verilmesi)	
5				
II	1	Harcama Birimleri	00-99	Her bir harcama birimi için ayrı bir kod
	2			

Muğla BŞB Mali Hizmetler Daire Bşk.
48101.06

Muğla MUSKİ St. Gel. Daire Bşk.
48301.18

Muğla Ula Belediyesi Mali Hizmetler
Müdürlüğü
48116.06

Mahalli İdareler İçin Program Bütçe Çerçevesinde Geliştirilen Bütçe Tertibi

Finansman

- Yeni finansman tipi kodların eklenmesi ile finansman tipi sınıflandırmanın iki haneye çıkarılması yoluna gidilmiştir. Bu değişiklik ile önceden 8 olan finansman tipi izleyen tablodan görüleceği üzere 16'ya çıkmaktadır.

FİNANSMAN TİPİ SINIFLANDIRMA	
FİNANSMAN KODU	AÇIKLAMA
01	GENEL BÜTÇELİ İDARELER
02	ÖZEL BÜTÇELİ İDARELER
03	DÜZENLEYİCİ VE DENETLEYİCİ KURUMLAR
04	SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARI
05	MAHALLİ İDARELER
06	ÖZEL ÖDENEKLER
07	DIŞ PROJE KREDİLERİ
08	ŞARTLI BAĞIŞ VE YARDIMLAR
09	YATIRIM İZLEME VE KOORDİNASYON BAŞKANLIKLARI
10	DÖNER SERMAYELER
11	FONLAR
12	ÖZEL HESAPLAR
13	YÜKSEKÖĞRETİM ÖZ GELİRLERİ
14	HİZMET SUNUMU KARŞILIĞI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ KAPSAMINDAKİ İDARELERDEN AKTARILAN KAYNAKLAR
15	HİZMET SUNUMU KARŞILIĞI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇESİ DIŞINDAN AKTARILAN KAYNAKLAR
16	İL ÖZEL İDARELERİ ARACILIĞIYLA GERÇEKLEŞTİRİLEN YATIRIMLARA İLİŞKİN KAYNAKLAR
17	MAHALLİ İDARELERİN BÜTÇE İÇİ İŞLETMELERİ

Mahalli İdareler İçin Program Bütçe Çerçevesinde Geliştirilen Bütçe Tertibi Önerileri

Ekonomik

- Program bütçeye geçiş ile birlikte giderin ekonomik sınıflandırması değişikliğe uğramıştır. Önceden ekonomik sınıflandırmanın ikinci ve üçüncü düzeyler tek haneli iken yeni sistemde tüm düzeyler iki haneye çıkarılmıştır.
- Bununla birlikte ekonomik sınıflandırmanın üçüncü ve dördüncü düzeylerinde kodlarda değişiklikler yapılmıştır.

Tablo 13: Program Bütçe Öncesi ve Sonrası Ekonomik Sınıflandırma Önerisi

Program Bütçe Öncesi	Program Bütçede
03.2.1.01 (Dört Düzey, altı hane)	03.02.10.01 (dört düzey sekiz hane)

Tablo 16: Mahalli İdare/Program Bütçesinde Örnek Ödenek Teklif ve Karanve Kodlaması

Sınıflandırma	Düzy	Örnek 1: Sivas İl Özel İdaresi	Örnek 2: Ankara BŞB	Örnek 3: İSKİ
Program	Program	98- Yönetim ve Destek Programı	2-Şehircilik ve Risk Odaklı Bütünleşik Afet Yönetimi	24- Toprak ve Su Kaynaklarının Kullanımı <u>Ve</u> Yönetimi
	Alt Program	900- Üst Yönetim, İdari ve Mali Hizmetler	53-Mekansal Planlama <u>Ve</u> Kentsel Dönüşüm	65-İçmesuyu Temini
	Faaliyet	9001- Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler	148-Kentsel Dönüşüm Uygulamaları	168-İçmesuyu Temini
	Alt Faaliyet*	9455- İç Kontrol	955- Gölbaşı Mezarlığı Hizmet Binası Projesi	984- Anadolu Yakası İçmesuyu Projesi
Kurumsal	Kurum*	58201-Sivas İl Özel İdaresi	06101-Ankara Büyükşehir Belediyesi	34301 İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi
	Birim	23- Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığı	31- Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Dairesi Başkanlığı	32- Atıksu Arıtma Daire Başkanlığı
Finansman	Kaynak	05-Mahalli İdareler	08-Şartlı Bağış ve Yardımlar	07-Dış Proje Kredileri
Ekonomik	Birinci Düzy	01- Personel Giderleri	06- Sermaye Giderleri	06- Sermaye Giderleri
	İkinci Düzy	01-1- Memurlar	06.05- Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri	06.05- Gayrimenkul Sermaye Üretim Giderleri
	Üçüncü Düzy	01.01.10-Temel Maaşlar	06.05.70- Müteahhitlik Giderleri	06.05.70- Müteahhitlik Giderleri
	Dördüncü Düzy	01.01.10.02-Taban Aylığı	06.05.70.01- Hizmet Binası Yapım Giderleri	06.05.70.08- İçme Suyu Tesisi Yapım Giderleri
Bütçe Hazırlık	98.900.9001.9455-58201.23-05-01.01.10.02	2.53.148.955-06101.31-08-06.05.70.01	24.65.168.984-34301.32-07-06.05.70.08	
Bütçe Kanunu	98-58201.23-05-01.01	2-06101.31-08-06.05	24-34301.32-07-06.05	

I	II	III	IV	PROGR AM	ALT PROGRAM	FAALİYET	ALT FAALİYET	KURUM
21					SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ			
	51				ÇEVRE KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ VE KORUMA			
		138				Hava Kalitesi ve Gürültü Kontrolü		
							Hava Kalitesi ve Gürültü Kontrolüne Yönelik Hizmetler	Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı /
		136				Katı Atık Yönetimi ve Sıfır Atık Uygulaması		
			001				Katı Atık Yönetimi Hizmeti (Kent Temizliği ve Evsel Atık Toplama Hizmetleri Yapmak) (C)	Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı / Temizlik İşleri Müdürlüğü
			002				Katı Atık Yönetimi Hizmeti (C-Akaryakıt)	Ulaşım Daire Bşk / Destek Hizmetleri Müdürlüğü
			120				XXX Katı Atık Aktarma İstasyonu Yapım İşİ	Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı
			110				Konteyner Alımı (Y)	Temizlik İşleri Müdürlüğü
			003				Temizlik Aracı Kiralanması (C)	Destek Hizmetleri Müdürlüğü
			004				Sıfır Atık Hizmetleri (C)	İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Daire Bşk

I	II	III	IV	PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	ALT FAALİYET	KURUM
	52				İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE			
		145				İklim Değişikliğine Uyum		
			001				İklim Değişikliğine Uyum	İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Daire Bşk.
			110				XXX İklim Değişikliği Bölgesel Geçiş Projesi (Y)	İklim Değişikliği ve Sıfır Atık Daire Bşk

I	II	III	IV	PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	ALT FAALİYET	KURUM
21					SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ			
	51				ÇEVRE KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ VE KORUMA			
		901				Toplumsal Çevre Koruma Bilincinin Geliştirilmesi		
			901003				Toplumsal Çevre Koruma Bilincinin Geliştirilmesi Hizm.	ÇEVRE KORUMA VE KONTROL MÜDÜRLÜĞÜ
		5018				Çevrenin Korunmasına Yönelik Denetim Faaliyetleri		
			5018001				Çevrenin Korunmasına Yönelik Denetim Hizmetleri (C)	ÇEVRE KORUMA VE KONTROL MÜDÜRLÜĞÜ
			5018001				Çevrenin Korunmasına Yönelik Denetim Hizmetleri (C)	İnsan Kaynakları Müdürlüğü

I	II	III	IV	PRO GRA	ALT PROGRA	FAALİYET	ALT FAALİYET	BİRİM
21						SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ		
	51					ÇEVRE KİRLİLİĞİNİN ÖNLENMESİ VE KORUMA		
		162				Atıksu Arıtma		
			162001				Atıksu Arıtma Tesisleri İşletme Hizmetleri (C)	Arıtma Tesisleri Daire Bşk.,
			162002				Atıksu Arıtma Tesisleri Bakım Onarımı (C, Y)	Arıtma Tesisleri Daire Bşk.,
			162110				Atıksu Arıtma Tesisi Yapımları (Y)	Arıtma Tesisleri Daire Bşk.,
		137				Atıksu Yönetimi		
							Atıksu Yönetimi Hizmetleri (C)	Arıtma Tesisleri Daire Bşk.,

I	II	III	PRO GRA M	ALT PROGR AM	FAALİYET	ALT FAALİYET	KURUM
68					KENT İÇİ ULAŞIM		
	275				KARAYOLU ALTYAPISI VE HİZMETLERİ		
		5061			Yerel Yönetim Yol Ağında Planlama, Yapım, Bakım ve Onarım Hizmetleri		
			001			Yol Ağı Etüd, Planlama, Kontrol Hizmetleri	Fen İşleri Daire Bşk.
			110			Yol Ağı Bakım ve Onarım Hizmeti (Y)	Fen İşleri Daire Bşk.
			120 (110)			Yol Ağı Bakım Onarım Hizm. Akaryakıt Alımı (Y)	Ulaşım Daire Başkanlığı
			190			Yol Yapım Kamulaştırma Hizmetleri	Emlak ve İstimlak Daire Bşk
			130			İlçeler .... Yol Yapımı	Fen İşleri Daire Bşk.
			112			Köprülü Kavşak Yapımı	Fen İşleri Daire Bşk.

I	II	III	IV	PRO GRA	ALT PROGR	FAALİYET	ALT FAALİYET	BİRİM
		5062				Otopark Alanlarına Yönelik Planlama, Projelendirme, Yapım ve Onarım Hizmetleri		
			001				Otopark Alanları Planlama, Projelendirme ve Kontrol Hizmeti	Ulaşım Daire Bşk.
			110				X Otoparkı Yapımı (Y)	Fen İşleri Daire Bşk.

I	II	III	IV	PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	ALT FAALİYET	KURUM
2				ŞEHİRCİLİK VE RİSK ODAKLI BÜTÜNLEŞİK AFET YÖNETİMİ				
	10				YÖNELİK RİSK AZALTMA VE HAZIRLIK			
		5022				Yerel Yönetimlerde Afet ve Acil Durum Koordinasyonu Faaliyetleri		
			001			Yerel Yönetimlerde Afet ve Acil Durum Koordinasyonu Faaliyetleri		Afet İşleri Müd.
	53				MEKANSAL			
		146				Açık ve Yeşil Alan Düzenlemeleri		
			001			Yeşil Alanların Bakımı, Revizyonu ve Korunmasının Sağlanması (C)		Park ve Bahçeler Müd.
			110			Yeni XXX Yeşil Alan Yapımı (Y)		Fen İşleri Müdürlüğü

SEKTÖRÜ: ULAŞTIRMA-HABERLEŞME - KARAYOLU ULAŞTIRMASI
PROJE SAHİBİ: KGM

PROJE NO	PROJE ADI	YERİ	KARAKTERİSTİĞİ	BAŞLAMA BİTİŞ YILI	PROJE TUTARI		2024 YILI SONU KÜMÜLATİF HARCAMA		2025 YILI YATIRIMI	
					DIŞ KREDİ	TOPLAM	DIŞ KREDİ	TOPLAM	DIŞ KREDİ	TOPLAM
b) 2025 yılından sonraya kalanlar					26.185.254.740	1.538.724.218.684	20.075.172.740	594.992.228.359	3.934.080.000	133.569.833.000
1964E04-2	İl Yolları Yapımı	46 İl	1A BSK (85 km), 2A Standardında Karayolu (58,40 km), Bitümlü Sıcak Karşım Kaplamalı Bölünmüş Yol (18,54 km), Bitümlü Sıcak Karşım Kaplamalı Tek Yol (20,10 km), Çift Tüp Karayolu Tüneli (2.950 m), İl Yolu (2.017,30 km)	1964-2028		27.196.382.067	13.431.778.639		1.139.187.000	
1965E04-3	Bozkır-Hadim-Adiller Yolu	Karaman, Konya	1A SK (69 km), BY BSK (19 km)	1965-2028		3.477.293.901	493.807.193		10.000	
1973E04-6	BSK Yapımı	16 İl	Bölünmüş Yol (315 km), BSK (417 km), BY BSK (50 km)	1973-2028		18.005.448.504	10.528.668.479		1.740.108.000	
	Yerköy Ayrımı-Yozgat-Sorgun Yolu	Yozgat	Bölünmüş Yol (61 km)	1990-2028		1.161.451.447	1.037.229.675		10.000	
	Zana Köprüsü-Erbaa Yolu	Amasya, Tokat	Bölünmüş Yol (60 km)	1992-2028		1.304.200.110	1.271.921.862		10.000	
	Sorgun-Akdağmadeni-Yıldızeli Yolu	Sivas, Yozgat	Bölünmüş Yol (157 km)	1997-2028		3.709.775.261	2.288.375.170		420.414.000	
	Kahramanmaraş-Nurdağı Yolu	Gaziantep, Kahramanmaraş	BSK (43 km)	2005-2028		863.032.300	251.645.617		42.041.000	
	Boğazköprü-Himmetdede-Avanos Ayrımı Yolu	Kayseri	Bölünmüş Yol (37 km)	1997-2028		687.304.970	225.193.711		10.000	
	Kızılkaya Ayrımı-Antalya Yolu	Antalya, Burdur	BY BSK (50 km)	2004-2028		3.310.352.832	1.993.185.120		470.663.000	
	Gölbasi-5. Bölge Hududu Yolu	Adıyaman	BSK (25 km)	2003-2028		447.712.883	115.826.015		10.000	
	Silvan-Malabadi-H. Köprü-11. Bölge Hududu Yolu	Batman, Diyarbakır, Siirt	BSK (87 km)	1973-2028		3.271.905.018	1.644.844.984		336.331.000	
	Konya-Aksaray İl Sınırı Yolu	Konya	BSK (72 km)	2006-2028		829.085.457	509.639.572		176.331.000	
	Yenikent-Ayaş-Beypazan Yolu	Ankara	BSK (62 km)	2006-2028		460.586.247	315.998.200		42.041.000	
	Yıldızeli Ayrımı-7. Bölge Hududu Yolu	Sivas, Tokat	BSK (30 km)	2003-2028		517.262.356	123.753.329		42.041.000	
	Pınarbaşı- 5. Bölge Hududu Yolu	Kayseri	BSK (58 km)	2003-2028		868.287.177	344.730.778		42.041.000	
	(Tatvan-Bitis)Ayrımı-Ahlat Yolu	Bitlis	BSK (40 km)	2003-2028		574.492.446	406.324.446		168.165.000	
1974E04-41	Zonguldak-Ereğli Yolu (Ereğli Çevre Yolu dahil)	Zonguldak	1A Standardında Karayolu (26 km), Bölünmüş Yol (20 km)	1974-2028		2.253.673.744	2.027.208.744		226.462.000	

SEKTÖRÜ: DKK-SOSYAL - BELEDİYE HİZMETLERİ
PROJE SAHİBİ: İLLER BANKASI A.Ş. - İSTANBUL B.B. - İZMİR B.B. - KASTAMONU B. - MALATYA B.B. - MUĞLA B.B.

PROJE NO	PROJE ADI	YERİ	KARAKTERİSTİĞİ	BAŞLAMA BİTİŞ YILI	PROJE TUTARI		2024 YILI SONU KÜMÜLATİF HARCAMA		2025 YILI YATIRIMI	
					DIŞ KREDİ	TOPLAM	DIŞ KREDİ	TOPLAM	DIŞ KREDİ	TOPLAM
MUĞLA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ					-	-	-	-	-	-
B) DEVAM EDEN PROJELER TOPLAMI					-	-	-	-	-	-
a) 2025 yılında bitenler					-	-	-	-	-	-
2018K08-33501	İtfaiye Aracı Alımı [237]	Muğla	İtfaiye Aracı (9 adet)	2018-2025	11.000.000	11.000.000			11.000.000	11.000.000
2022K08-183013	Bodrum Entegre Katı Atık Bertaraf Tesisi Yapımı	Muğla	Katı Atık Yönetimi Tesisi (860.766,21 m²)	2022-2025	1.300.000.000	1.300.000.000			1.300.000.000	1.300.000.000
2022K08-183036	Sintine Bertaraf ve Geri Kazanım	Muğla	Geri Kazanım Tesisi (1 adet)	2022-2025	20.000.000	20.000.000			20.000.000	20.000.000

Finansman Programı

Net Finansman

Net Borçlanma

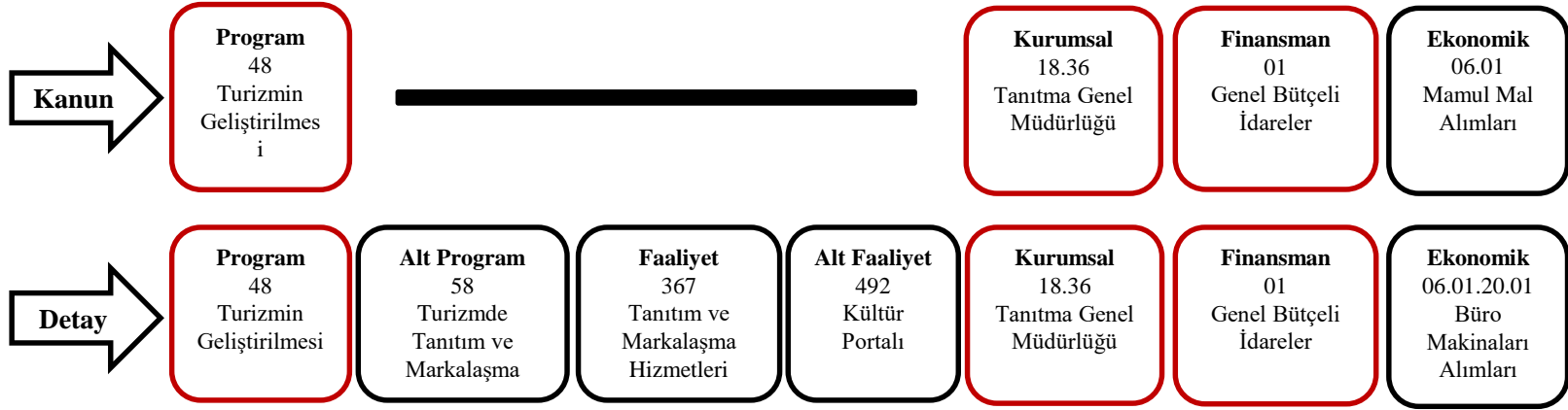
-İç Borçlanma

-Dış Borçlanma

Kasa/Banka

I	II	III	IV	EKONOMİK AD	TL (-/+)
1				İÇ BORÇLANMA	
	1			TÜRK LİRASI TAHVİLLER	
		1		Türk Lirası Tahviller	
			1	İhraç	
			2	Ödeme	
	2			DÖVİZE ENDEKSLİ VE DÖVİZ CİNSİNDEN TAHVİLLER	
	8			MALİ KURULUŞLARDAN SAĞLANAN FİNANSMAN	
		1		Bankalar	
			1	Borçlanma	
			2	Ödeme	
		2		İller Bankası	
			1	Borçlanma	
			2	Ödeme	
	9			DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	
2				DIŞ BORÇLANMA	
	1			UZUN VADELİ TAHVİLLER	
			1	İhraç	
			2	Ödeme	
			3	Kur Farkı	
	8			MALİ KURULUŞLARDAN SAĞLANAN FİNANSMAN	
		1		Bankalar	
			1	Borçlanma	
			2	Ödeme	
			3	Kur Farkı	
	9			DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	
3				LİKİDİTE AMAÇLI TUTULAN NAKİT, MEVDUAT VE MENKUL KIYMETLERDEKİ DEĞİŞİKLİKLER	
	1			KASA	
		1		Kasa	
			1	Türk Lirası Cinsinden Kasa Nakiti	
			2	Döviz Cinsinden Kasa Nakiti	
	2			BANKALAR	
		1		Bankalar	
			1	Türk Lirası Cinsinden Banka Hesapları	
			2	Döviz Cinsinden Banka Hesapları	
	3			MENKUL KIYMETLER	
	4			KURUM ALACAKLARI	
		1		Tek Hazine Kurumlar Hesabından Alacaklar	
			1	Tek Hazine Kurumlar Hesabından Alacaklar	
4				NET BORÇLANMA	
	0			NET BORÇLANMA	
		0		Net Borçlanma	
			0	Net Borçlanma	
5				NET FİNANSMAN	
	0			NET FİNANSMAN	
		0		Net Finansman	
			0	Net Finansman	

PROGRAM SINIFLANDIRMASI VE BÜTÇE

Program Bütçeye Değişen Tertip Yapısı

KURUMSAL				FONKSİYONEL				FIN.	EKONOMİK			
I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	I	II	III	IV
00	00	00	00	00	0	0	00	0	00	0	0	00

Bütçe Kanunlaşma Düzeyi - Mevcut Durum

Kurumsal	Fonksiyonel	Finansman T.	Ekonomik
10.01.00.23	01.3.2.00	1	03.2

Bütçe Kanunlaşma Düzeyi - Program Bütçe

Program	Kurumsal	Finansman T.	Ekonomik
29	10.23	01	03.02

PROGRAM SINIFLANDIRMASI VE BÜTÇE

Program Maliyeti

■ Bir program kapsamında üretilen ürünler ile sunulan hizmetlerin maliyeti;

- süreçte kullanılan girdiler için yapılan harcamalar,
- kullanılan taşınır ve taşınmazların maliyeti,
- taşınmazların amortisman giderleri,
- üstlenilen yükümlülükler,

dikkate alınmak suretiyle tam olarak tespit edilebilmektedir.

■ Program bütçeye geçişin ilk yıllarında bütçe giderleri esas alınacak ve programın bütçe dönemindeki kaynak ihtiyacına odaklanılacaktır.

PROGRAM SINIFLANDIRMASI VE BÜTÇE

Program Maliyeti

Doğrudan Maliyetler

- Belirli bir faaliyet ile ilişkisi büyük ölçüde saptanabilen maliyetlerdir.
- Doğrudan faaliyetle ilişkili ödemelerin tamamı faaliyetlerin maliyetlerine dâhil edilecektir.

Dolaylı Maliyetler

- İdarenin ana hizmet konularına ilişkin birden fazla faaliyeti ilgilendiren giderlerdir.
- İdarenin tüm faaliyetlerine destek sağlayan ve idarenin kurumsal ve yönetsel ihtiyaçlarının karşılanması için yapılması zorunlu genel yönetim giderleridir.

**PROGRAM
MALİYETİ**

Bütçe Çağrısı ve Ekleri

Birimlerin gider teklifleri

- **MADDE 23** – (1) Birimler bütçe fişini (**Örnek-3/A**) kullanarak gerekçeli bütçe yılı gider teklifleri ve izleyen iki yılın gider tahminleri ile ödenek cetveli (**Örnek-9**) ve ayrıntılı harcama programını (**Örnek-27**) mali hizmetler biriminin koordinasyonunda hazırlayarak hizmet gerekçesi (**Örnek-2**) ile birlikte Temmuz ayının sonuna kadar mali hizmetler birimine verir.
- (2) Bütçe çağrısında belirtilmek suretiyle yukarıda belirtilen cetvellerin dışındaki bütçe hazırlığına ilişkin diğer cetvellerin de birimler tarafından doldurulması istenebilir.
- (3) Gider tahminlerinde, stratejik plan, performans programı ve yatırım programlarındaki hedef ve ilkeler göz önünde bulundurulur. Ayrıca merkezi idarenin ekonomik verileri ve gelecek yıllara ilişkin öngörülerinden faydalanılır.
- (4) Birlikler ve (**Değişik ibare:RG-24/9/2024-32672**)¹ belde belediyelerinde, bütçe tekliflerinin tamamı mali hizmetler birimi tarafından hazırlanır.
- (5) Bütçe teklifleri, ekonomik sınıflandırmanın dördüncü düzeyini de kapsayacak şekilde hazırlanır.

Bütçe Çağrısı ve Ekleri

ÖRNEK 3/A

GİDER BÜTÇE FİŞİ

(Değişik:RG-24/9/2024-32672)¹

KURUM

BİRİMİN ADI :

PROGRAM SINFILANDIRMA				KURUMSAL SINFILANDIRMA		FİNANS. TİPİ	EKONOMİK SINFILANDIRMA				AÇIKLAMA	BÜTÇE TEKLİFİ		
I	II	III	IV	I	II		I	II	III	IV		BÜTÇE YILI	İZLEYEN	
										..... YILI		.....YILI	.....YILI	
AÇIKLAMA VE HESAPLAMALAR :														

Bütçe Çağrısı ve Ekleri

EK X: Birim Bazında Tavanı Aşan İlave Ödenek Teklifleri Tabloları

Bütçe Yılı:	2026										
Birim Adı:											
SIRA NO	Program	Alt Program	Faaliyet/Alt Faaliyet	Açıklama/Gerekçe	01/02 PERSONEL GIDERLERİ	03 MAL VE HİZMET ALIMLARI 03.2 TÜKETİME YONELİK MAL VE MALZEME ALIMLARI	04 FAİZ GIDERLERİ	05 CARI TRANSFER	06 SERMAYE GIDERLERİ	07 SERMAYE TRANSFERLERİ	GENEL TOPLAM
1											0
2											0
3											0
4											0
5											0
6											0
7											0
Kaynak: Yılmaz, 2025										Toplam	0

Bütçe Çağrısı ve Ekleri

I	II	III	IV	PROGRAM	ALT PROGRAM	FAALİYET	ALT FAALİYET	BİRİM
X				PPPPPPPPP				
	XX				APPPPPPPPPP			
		XXX				FFFFFFF		
							AFFFFFFF 1	
							AFFFFFFF 2	
Y				PPPPPPPPP				
	YY				APPPPPPPPPP			
		YYY				FFFFFFF		
							AFFFFFFF 1	
							AFFFFFFF 2	

Performans Programı

PERFORMANS BİLGİSİ

Program Amacı

- Program amacı, toplumsal beklenti ve ihtiyaçları karşılamak üzere üst politika belgelerinde belirlenen hedef ve öncelikler esas alınarak ulaşılmak istenen sonuçlardır.
- Programların devamlı nitelikte olması öngörüldüğünden, istisnai durumlar dışında program amacının da yıldan yıla değiştirilmemesi öngörülmektedir.

Anahtar Göstergeler

- Program düzeyinde yer alan anahtar göstergeler, program kapsamında yürütülen hizmetlerdeki ilerlemeyi ölçen, ulusal veya uluslararası düzeyde veri üretilmesini sağlayan temel performans göstergeleridir

PROGRAM PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı:

Program Adı

Programı Yürüten İdare/İdareler:

Program Koordinasyonundan Sorumlu İdare:

Programın Amacı:

Anahtar Göstergeler

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
1- ...						

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Hesaplama Yöntemi:

Verinin Kaynağı:

Sorumlu İdare:

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
1- ...						

Göstergeye İlişkin Açıklama:

Hesaplama Yöntemi:

Verinin Kaynağı:

Sorumlu İdare:

PROGRAM PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı:	2025
Program Adı	ŞEHİRCİLİK VE RİSK ODAKLI BÜTÜNLEŞİK AFET YÖNETİMİ
Programı Yürüten İdare/İdareler:	CUMHURBAŞKANLIĞI, HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI, ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI, AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BAŞKANLIĞI, KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANLIĞI
Program Koordinasyonundan Sorumlu İdare:	ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Programın Amacı: İnsan Odaklı, Doğal Hayata ve Tarihi Mirasa Saygılı, Temel Kentsel Hizmetlerin Adil ve Erişilebilir Bir Şekilde Sağlandığı, Yaşam Kalitesi Yüksek ve Değer Üreten Şehirler ile Yerleşimlerin Oluşturulması; Afetlere Karşı Toplumsal Bilincin Artırılması ve Afetlere Dayanıklı ve Güvenli Yerleşim Yerlerinin Oluşturulması

Anahtar Göstergeler

- 1- Afet riski yönetim endeksi
- 2- Kentsel dönüşüm kapsamına alınan bağımsız birim sayısı

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
1- Afet riski yönetim endeksi	Sayı	4,9	4,9	4,9	4,8	4,8

Göstergeye İlişkin Açıklama: Risk Yönetim Endeksi kavram düzeyi olarak “Tehlike ve Maruz Kalma (Doğa Kaynaklı, İnsan Kaynaklı)”, “Zarar Görebilirlik (Sosyo-ekonomik, İncinebilir Gruplar) ve “Başa Çıkma Kapasitesi (Kurumsal, Altyapı) olmak üzere 3 ana başlık belirlenmiştir. Risk Yönetim Endeks Puanı 0 ila 1,9 riski çok düşük, 2 ila 3,4 riski düşük, 3,5 ila 4,9 riski orta, 5 ila 6,4 riski yüksek, 6,5 ila 10 riski çok yüksek olarak tanımlanmaktadır.

Hesaplama Yöntemi: Risk Yönetim Endeks Puanı = (Tehlike ve Maruziyet)^{1/3} X (Zarar Görebilirlik)^{1/3} X (Başa Çıkma Kapasitesi)^{1/3}

Verinin Kaynağı: Küresel düzeyde afet ve insani krizlere ilişkin ülkelerin risklerini raporlayan Risk Yönetimi Endeksi (The Index for Risk Management, INFORM) ilk kez 2012 yılında modellenmiştir. 191 ülkedeki insani krizleri ve afetlerin risklerini ölçmeyi ve sıralayabilmeyi amaçlamaktadır. Risk Yönetim Endeksi; Kurumlar Arası Risk, Erken Uyarı, Hazırlık Referans Grubu Komitesi ve Avrupa Komisyonu iş birliğiyle hazırlanmaktadır. Birleşmiş Milletlerin birçok ajansı (UNICEF, WFP, UNHCR, OCHA, UNDP, UNFPA) Risk Yönetim Endeksi'nin partnerleri olarak ifade edilmektedir.

Sorumlu İdare: AFET VE ACİL DURUM YÖNETİMİ BASKANLIĞI

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
2- Kentsel dönüşüm kapsamına alınan bağımsız birim sayısı	Adet	2.300.000	2.100.000	2.250.000	2.400.000	2.550.000

Göstergeye İlişkin Açıklama: Dönüşüm Alanları (Riskli Alan, Rezerv Yapı Alanı, Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Proje Alanı ve Yenileme Alanı) ve Riskli Yapılardaki Kentsel Dönüşüm kapsamına alınan bağımsız birim sayısını ifade etmektedir.

2025, 2026 ve 2027 yılı hedef ve tahminlerine deprem bölgesinde yürütülen dönüşüm çalışmaları dahil değildir.

Hesaplama Yöntemi: -6306 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 2012 yılından itibaren tutulan verilerin istatistiksel analizi ile hesaplanmış olup, kentsel dönüşüm kapsamına alınan bağımsız birim sayıları toplanarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: A.R.A.A.D. Bilgi Sistemi, Kentsel Dönüşüm Genel Müdürlüğü, Marmara Kentsel Dönüşüm Genel Müdürlüğü, Riskli Yapılar Dairesi Başkanlığı

Sorumlu İdare: KENTSEL DÖNÜŞÜM BAŞKANLIĞI

PROGRAM PERFORMANS BİLGİSİ

Bütçe Yılı:	2025
Program Adı	SÜRDÜRÜLEBİLİR ÇEVRE VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
Programı Yürüten İdare/İdareler:	HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI, ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI, ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI, ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI, TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI, DEVLET SU İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ, İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAŞKANLIĞI
Program Koordinasyonundan Sorumlu İdare:	ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Programın Amacı: Çevre ve Doğal Kaynakların Korunması, Kalitesinin İyileştirilmesi, Etkin, Entegre ve Sürdürülebilir Şekilde Yönetiminin Sağlanması, Her Alanda Çevre ve İklim Dostu Uygulamaların Gerçekleştirilmesi, Toplumun Her Kesiminin Çevre Bilinci ile Duyarlılığının Artırılması

Anahtar Göstergeler

- 1- Atık su arıtma hizmeti verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı
- 2- Atık yönetim hizmeti verilen belediye nüfusu oranı
- 3- Sıfır Atık Projesi kapsamında atığın geri kazanım oranı

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
1- Atık su arıtma hizmeti verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı	Yüzde	93	92	93	94	96

Göstergeye İlişkin Açıklama: Atık su arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranını göstermektedir. Çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla belediye yerleşim yerlerinden kaynaklanan atık suların arıtılarak deşarj edilmesi önem arz etmektedir. Büyük yerleşim yerlerinin atık su arıtma tesisleri büyük oranda tamamlanmış olup; Atık Su Arıtma Tesisi (AAT) olmayan yerleşim yerlerinin çoğunluğu teknik ve ekonomik yapıları zayıf olan küçük belediyelerdir.

Hesaplama Yöntemi: Atık su arıtma hizmeti verilen belediye nüfus oranının toplam belediye nüfusuna olan yüzdesi alınarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü- Atık su Bilgi Sistemi
Sorumlu İdare: ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
2- Atık yönetim hizmeti verilen belediye nüfusu oranı	Yüzde	93	94,5	95	96	98

Göstergeye İlişkin Açıklama: Katı atık toplama ve düzenli depolama hizmeti verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranını göstermektedir. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 5393 sayılı Belediye Kanunu çerçevesinde katı atık bertaraf tesislerinin yapılması ve işletilmesi faaliyetleri belediyelerin görev ve yetkileri arasında bulunmaktadır. Katı Atık Programı (KAP), sürdürülebilirliğin sağlanması ve yerel yönetimlerin entegre atık yönetimi tesislerini kurmaları amacıyla başlatılmıştır. Atık yönetim prensiplerinden birisi olan atıkların tekrar kullanılması, maddesel ve enerji geri kazanımı faaliyetlerinin teşvik edilerek geri kazanım tesislerinin teknik ve idari yeterliliklerinin artırılması amacıyla kriterler oluşturulmuş ve bu kriterleri sağlayan geri kazanım tesislerinin kurulmasıyla hem ekonomiye hem de çevreye katkıda bulunmaya devam edilmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Düzenli depolama hizmeti verilen belediye nüfus oranının toplam belediye nüfusuna olan yüzdesi alınarak hesaplanmaktadır.

Verinin Kaynağı: Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

Anahtar Gösterge	Ölçü Birimi	2024 Planlanan	2024 YS Gerç. Tahmini	2025 Hedef	2026 Tahmin	2027 Tahmin
3- Sıfır Atık Projesi kapsamında atığın geri kazanım oranı	Yüzde	37	36	37,5	39	40,5

Göstergeye İlişkin Açıklama: Sıfır atık projesinin yaygınlaştırılması kapsamında evsel atık geri kazanım oranını ifade etmektedir.

Hesaplama Yöntemi: Entegre Çevre Bilgi Sistemine kurum/kuruluş ve işletmelerce girilen toplanan atık bilgilerinin toplamı ve oransal dağılımı

Verinin Kaynağı: Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

Sorumlu İdare: ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

PERFORMANS BİLGİSİ

İdare Performans Programı – Bütçe İlişkisi

- Program bütçeye geçiş ile birlikte alt program performans bilgisinin idare bütçe tekliflerinde yer alması sağlanarak idare bütçeleri ile performans bilgisi ilişkisinin kurulması öngörülmüştür.
- Alt program performans bilgisine performans programlarında da yer verilmektedir.
- Birim bütçe tekliflerinde alt programlar bazında yer alan performans göstergeleri ve faaliyetler eksiksiz şekilde Performans Programında da yer alacak. Ama birimler bunlara ek olarak gösterge ve faaliyetleri ekleyebilirler.

İdare Performans Programlarının Şekli

BAŞKANIN SUNUŞU

Bu başlık altında, Başkanın performans programına ilişkin sunuşuna yer verilir.

İÇİNDEKİLER

I- GENEL BİLGİLER

A- Yetki, Görev ve Sorumluluklar

İdarenin yetki, görev ve sorumluluklarına teşkilat kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde özet olarak yer verilir.

B- Teşkilat Yapısı

İdarenin organizasyon şemasına yer verilir.

C- Fiziksel Kaynaklar

İdarenin kullanımında olan ve program döneminde temin edilmesi düşünülen hizmet binası, lojman, taşıt, iş makineleri vb. varlıklara ilişkin bilgilere, bunların elde edilmesi ve kullanımı hususunda izlenecek politikalara yer verilir. İdarenin bilişim sistemi, bilişim sisteminin faaliyetlere katkısı, karşılaşılan sorunlar, program döneminde sistemde planlanan değişiklikler ile e-devlet/e-belediye uygulamaları kısaca açıklanır. Fiziki kaynaklara ilişkin bilgiler tablolar halinde programa eklenir.

D- İnsan Kaynakları

İdarenin mevcut insan kaynakları, istihdam şekli, hizmet sınıfları, kadro unvanları, istihdam politikası vb. bilgilere yer verilir. Ayrıca program dönemindeki insan kaynakları ihtiyacı ve bunun karşılanmasına yönelik izlenecek politikalar açıklanır. İnsan kaynaklarına ilişkin bilgiler tablo haline getirilerek programa eklenir.

E- Diğer Hususlar

Yukarıdaki başlıklarda yer almayan ancak idare tarafından gerekli görülen diğer hususlara yer verilir.

II- PERFORMANS BİLGİLERİ

Bu bölümde ilgili tablolar yanında bu tablolara ilişkin yeterli açıklamalara yer verilmesi beklenmektedir.

A- Temel Politika ve Öncelikler

Hükümet politikaları, kalkınma planı, Orta Vadeli Program, Cumhurbaşkanlığı yıllık programı ve stratejik planda yer alan, idare ile ilgili temel politika ve önceliklere kısaca yer verilir.

B- Amaç ve Hedefler

İdarenin stratejik planında yer alan misyon, vizyon, amaç ve hedeflerine kısaca yer verilir. Performans programlarının stratejik planlar ile uyumlu olarak hazırlanması gerekliliği nedeniyle alt program hedefleri ve stratejik amaçlar arasındaki ilişkiyi gösteren Tablo1'in bu bölümün sonuna eklenmesi gereklidir.

C- İdare Performans Bilgisi

Program hakkında verilen kısa bilginin ardından genel olarak alt program performans bilgisi kapsamında üretilen bilgilere Tablo 2'de yer verilir. Ayrıca faaliyetin yasal dayanağı, faaliyetin hedefe olan katkısı, faaliyet kapsamında yürütülecek iş, işlem ve süreçler ile faaliyetlere ilişkin maliyet bilgileri Tablo 3'te yer alır.

D- İdarenin Toplam Kaynak İhtiyacı

Program, alt program ve faaliyetler itibarıyla idarenin performans programına ilişkin bütçe içi ve bütçe dışı toplam kaynak ihtiyacına Tablo 4'te ve ekonomik sınıflandırma düzeyinde idare performans programının toplam maliyetine Tablo 5'te yer verilir.

E- Diğer Hususlar

Yukarıdaki başlıklarda yer almayan ancak idare tarafından gerekli görülen diğer hususlara yer verilir.

III- EKLER

Bu kısımda, Ek- 1'de yer alan faaliyetlerden sorumlu harcama birimlerine ilişkin tablo ile Ek- 2'de yer alan performans göstergelerinin izlenmesi ve takibinden sorumlu birimlere ilişkin tablo yer alır.

Performans programlarına eklenmesi gerekli görülen diğer tablo ve bilgilere yer verilir.

Tablo: Alt Program Hedefleri ve Stratejik Plan İlişkisi

Alt Program Adı	Alt Program Hedefleri	İlişkili Olduğu Stratejik Amaç
...	...	...
...	...	...
...	...	...

Tablo: İdare Performans Bilgisi

BÜTÇE YILI:	
PROGRAM ADI:	
İDARE/BİRİM ADI:	
ALT PROGRAM ADI:	
GEREKÇE ve AÇIKLAMALAR	
Alt program kapsamında ilgili mevzuata göre idareye verilen hangi görevlerin yürütüldüğü ve Kalkınma Planı, Stratejik Plan gibi üst politika belgelerinde yer alan hedeflerden hangilerine ulaşılmalarına katkı sağlandığına ilişkin açıklamalara yer verilecektir.	

ALT PROGRAMIN HEDEFİ							
Alt program hedefine ilişkin kısa ve öz bilgilere yer verilecektir.							
PERFORMANS GÖSTERGELERİ							
Performans Göstergesi	Ölçü Birimi	2024 Gerçekleşme	2025 Planlanan	2025 Yıl Sonu Gerçekleşme Tahmini.	2026 Hedef	2027 Tahmin	2028 Tahmin
1-.....							
Göstergeye İlişkin Açıklama:							
Hesaplama Yöntemi:							
Verinin Kaynağı							
Sorumlu İdare:							

Alt Program Kapsamında Yürütülecek Faaliyet Maliyetleri

Faaliyetler	2025 Bütçe	2025 Haziran Sonu Harcama	2025 Yıl Sonu Har. Tah.	2026 Bütçe	2027 Tahmin	2028 Tahmin
Faaliyet 1 (Toplam)						
Bütçe İçi						
Bütçe Dışı						
Faaliyet 2 (Toplam)						
Bütçe İçi						
Bütçe Dışı						
Toplam						
Bütçe İçi						
Bütçe Dışı						

Faaliyetlere İlişkin Açıklamalar:**Faaliyet Adı:**

Faaliyeti tanıtıcı kısa bilgilere yer verilmesinin ardından faaliyet kapsamında yürütülen iş, işlem ve süreçlerden önemli görülenlere bu bölümde yer verilebilecektir.

Faaliyet Adı:

Faaliyeti tanıtıcı kısa bilgilere yer verilmesinin ardından faaliyet kapsamında yürütülen iş, işlem ve süreçlerden önemli görülenlere bu bölümde yer verilebilecektir.

Tablo: Faaliyet Maliyetleri Tablosu

İdare Adı						
Program Adı						
Alt Program Adı						
Alt Program Hedefi						
Faaliyet Adı						
Açıklama						
Ekonomik Ad	2025 Bütçe	2025 Haziran Sonu Harcama	2025 Yıl Sonu Har. Tah.	2026 Bütçe	2027 Tahmin	2028 Tahmin
Personel Giderleri						
SGK Devlet Primi Giderleri						
Mal ve Hizmet Alım Giderleri						
Faiz Giderleri						
Cari Trans.						
Sermaye Giderleri						
Sermaye Transferleri						
Borç Verme						
BÜTÇE İÇİ TOPLAM KAY.						
.....						
.....						
Diğer Bütçe Dışı Kaynak						
BÜTÇE DIŞI TOPLAM KAYN.						
FAALİYET MALİYETİ TOP.						

Herhangi bir değer olmayan ekonomik kod satırları çıktıda gösterilmeyecek.

Yatırım Programı

- Yatırım program özellikle büyükşehir belediyeleri ve bağlı idareler açısından daha kritik bir doküman.
- Faaliyetlerden yatırım nitelikte olanların proje şeklinde gösterilmesi
- Alt faaliyetlerde projelerin detaylandırılması

Yatırım Programı

- Yatırım program özellikle büyükşehir belediyeleri ve bağılı idareler açısından bu süreçte daha kritik bir doküman haline gelmekte.
- Fiziki ömrü birden fazla dönemi kapsayan proje nitelikli sabit sermaye yatırımları;
  - Kuruluşun hizmet veya mal üreten birimlerinin mülkiyetinde olan,
  - Mal ya da hizmet üretim sürecinde (bina, yol, taşıt, tesis) kullanılan,
  - Bir yılı aşkın süre ile kullanılan,
  - Sürekli ve tekrarlı bir şekilde kullanılabilen,
  - Belli bir bedelin üzerinde olan varlıklar için yapılan harcamalar (onarım, yenileme, güçlendirme, vb.),
  - Mevcut sabit sermaye stokunda yapılan ilaveler (genişletme, uzatma, ek kapasite, vb.)
  - Hammadde, yarı mamul ya da mamul maddelerden satışlar için elde bulunanların miktarında meydana gelen artışlar

Yatırım Programı

- Başta büyükşehir belediyeleri ve bağlı kuruluşları olmak üzere, belediyeler önemli yatırımcı kuruluşlardır.
- 5393 sayılı Belediye Kanunu
  - Stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek(Meclisin görevleri arasında ilk sırada)
  - dış borçlanmanın ve tahvil ihracının sadece belediyenin yatırım programında yer alan projelerinin finansmanı
- 5216 sayılı Büyükşehir Yasası
  - stratejik planın, yıllık hedeflerin, yatırım programların belirlenmesi ve bunlara uygun olarak bütçenin hazırlanması
- Kanun ve yönetmeliklerde yatırım programına referans verilmekle birlikte uygulamada yatırım planı ile stratejik plan, performans programı ve bütçe ile ilişkisinin nasıl kurulacağı belediyeler için açık değil

Yerel Yönetimde Yatırım Planlaması Neden Önemli?

- Belediye politikaları ile sabit sermaye yatırımları arasında ilişkinin kurulması
- Etkili bir proje önceliklendirmesi
- SP-PP-Program Bütçe ilişkisinin sağlanması
- Dış proje hibe ve kredilerinden daha fazla yararlanabilme
- Uzun vadeli öngörülerin bütçelere yansıtılması
- Bütçelerin orta vade öngörülebilirliği
- Mekânsal planlama ve hizmetler arasında ilişkinin kurulması
- Daha yüksek projelere odaklanabilme
- Katılımcı, şeffaf ve öngörülebilir karar alma süreci

Belediye Yatırım Alanları

Temel Altyapı Yatırımları

- ▶ Sağlıklı ve temiz nitelikte içme ve kullanma suyu nihai kullanıcılara ulaştırmak konusundaki (kaynak geliştirme, arıtma, isale hatları, şebeke, vd.) işlemler
- ▶ Atıksuyun toplanması, arıtılması, yeniden kullanılması ve bertarafına ilişkin tesisler
- ▶ Katı atık yönetim planlaması, katı atıkları toplama ve bertaraf tesisleri
- ▶ Ulaşım ana planı, şehiriçi yollar ve meydan düzenlemeleri
- ▶ Toplu taşıma hizmetleri için gerekli yatırımlar
- ▶ Sanayi ve tıbbi atıkların toplanmasına ilişkin hizmetler için tesisler,
- ▶ Parklar, mezarlıklar
- ▶ Yolcu ve yük terminalleri, kapalı ve açık otoparklar
- ▶ Hizmet alanında şehiriçi köprü, alt ve üst geçitler, iskele, rıhtımlar

İmarla ilgili Yatırımlar

- ▶ 1/5.000 ile 1/25.000 arasındaki her ölçekte nazım imar planları
- ▶ Coğrafi ve kent bilgi sistemleri
- ▶ Planlama ve kullanıma uygun gerekli olan her türlü harita üretimi

Ekonomik Nitelikli Yatırımlar

- ▶ Hal ve pazar yerleri yapım
- ▶ Küçük sanayi bölgeleri ve çarşı yapımı
- ▶ Mezbaha ve hayvan alım-satım merkezleri kurmak
- ▶ Soğuk hava deposu, ekmek fabrikası, vb. yerler yapmak

Sosyal ve Kültürel Nitelikli Yatırımlar

- ▶ Büyükşehir geneline hizmet eden sosyal donatılar, parkları, hayvanat bahçeleri, hayvan barınakları, kütüphane, müze, spor, dinlenme, eğlence ve benzeri yerleri,
- ▶ Sağlık merkezleri, hastaneler, gezici sağlık üniteleri, günlük çocuk bakım tesisleri
- ▶ Şehiriçi arsa ve konutların üretilmesi

Yerel Yönetimde Yatırım Programları

- Belediyelerin ve bağlı kuruluşların çoğu ortak bir sistematiği olan yatırım programı hazırlamıyor.
  - Orta vadeli bir yaklaşım yok
  - Yatırım projeleri birbirinden bağımsız olarak ele alınıyor.
  - SP-PP-YP-Bütçe ilişkisi yeterince kurulmuyor.
  - Uzun vadeli yatırımların sonraki yılların bütçelerine etkisi yeterince değerlendirilmiyor.

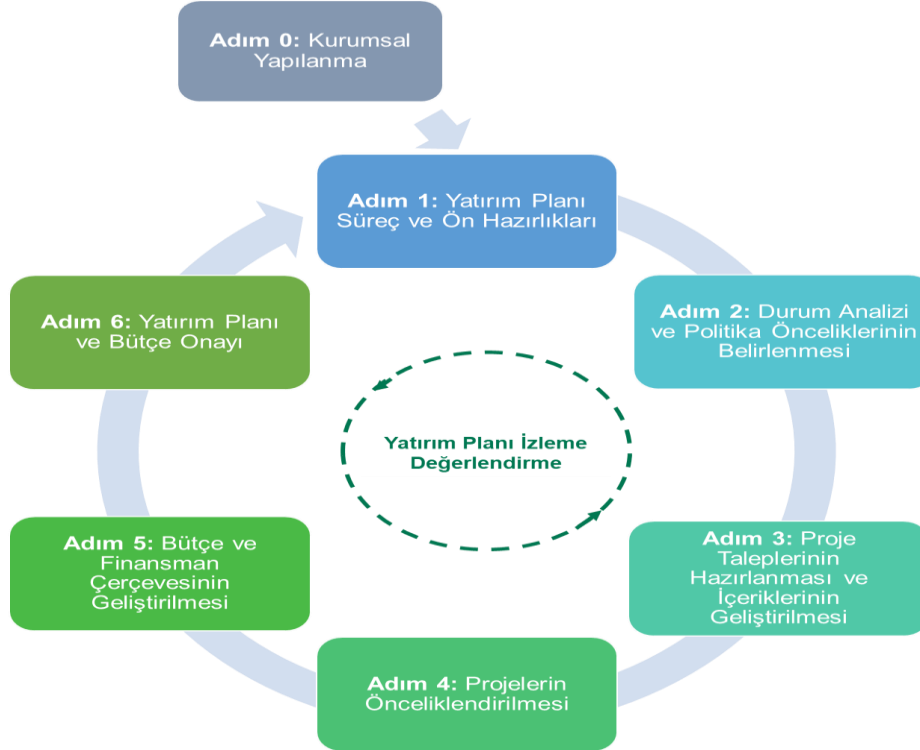
Yerel Yönetimde Yatırım Programları

- Orta vadeli bir nitelikte olmamakla birlikte İstanbul Büyükşehir Belediyesi uzun yıllardır Yatırım Programı hazırlamakta
- Yerel yönetimlerde orta vadeli yatırım planlaması örnekleri oluşturmak üzere Seçili Büyükşehir Belediyelerinde Orta Vadeli Kalkınma Planlaması ve Finansmanı (OKPF) Projesi uygulandı.
  - Sürdürülebilir Şehirler Projesi altında
  - Avrupa Birliği finansmanı
  - Dünya Bankası teknik desteği
  - İLBANK uygulaması
  - 10 Büyükşehir ve Bağlı Kuruluşları
  - Antalya, Balıkesir, Denizli, Ordu, Van Kayseri, Muğla, Malatya, Kahramanmaraş ve Mardin

Merkezi Yönetimde Yatırım Programı

- 5018 sayılı Kanun kamu idarelerinin bütçe tekliflerini ve yatırım programını hazırlama sürecini yönlendirmek üzere Bütçe Çağrısı ve eki Bütçe Hazırlama Rehberi ile Yatırım Genelgesi ve eki Yatırım Programı Hazırlama Rehberi hazırlanmasını ve idarelerin bu rehberlerde belirlenen esaslara uymasını öngörmektedir.
- Yatırım Programı Hazırlama Rehberi her yıl güncellenen orta vadeli (3 yıllık) bir dokümandır.
  - Yatırım Programı Hazırlama Sürecinde uyulması gereken takvim
  - Yatırım projeleri geliştirilirken dikkate alınması gereken kurlar, ihale esasları, bilgi sistemine giriş gibi genel esaslar
  - sektörel düzeyde dikkate alınması gereken esaslar
  - Fizibilite etüdü hazırlama ve yöntemi ve koşulları
  - dış kredi, hibe ve kamu özel işbirliği ile yürütülecek projelere ilişkin hazırlama süreçleri

Yerel Yönetimde Yatırım Programı Model Önerisi

Belediyelerin süreci nasıl daha iyi yönetebileceklerine ilişkin değerlendirme ve öneriler

- Rehberin iyi çalışılması
- Program bütçeye geçişe ilişkin bir çalışma komitesi kurulması
  - Bütçe Uyumu
  - Performans Programı Uyumu
- Yazılımların güncellenmesi
- Geçmişle bağıın bütçe tertipler üzerinde korunması
- En iyiyi yapmak değil çarkın çevrilmesini sağlayacak şekilde aşamalı geçiş

Belediyeler İçin Geliştirilen Yapı

Tablo 3: Nüfus Aralıklarına Göre Belediye Gider Bütçe Büyüklükleri ve Payları

Nüfus (2021)	Sayı	2020 Bütçe Büyüklüğü	Toplam Belediyeler İçindeki Payı (%)	Genel Yönetim İçindeki Payı (%)
10.001<	700	4.608.391.134	3,40	0,28
10.001-50.000	341	8.969.147.746	6,62	0,55
50.001-750.000	312	53.077.998.843	39,16	3,24
750.000>	38	68.894.112.953	50,83	4,20
Toplam Belediyeler	1391	135.549.650.676	100,00	8,27
Bağlı İdareler	33	28.205.705.190		1,72
Toplam	1.424	163.755.355.866		9,98

Kaynak: evre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Verileri (2022 Nisan)

Tablo 5: Yerel Yönetimlerde Kullanılabilecek Program/Alt Program/Faaliyetler

	Program	Alt Program	Faaliyet
MERKEZİ YÖNETİM	67	269	836
Yerel yönetimlerin görevi olduğu için merkezi programlarında tanımlanmayanlar (+)	2	8	70
Yerel yönetimlerin dahil olamayacağı programlar (-)	23		
YEREL YÖNETİMLER			
Nüfusu 10.000'in Altındaki Belediyeler	7	26	108
Nüfusu 10.000-50.000 Arası Belediyeler	15	42	139
Nüfusu 50.001-750.000 Arasındaki Belediyeler	30	71	205
Nüfusu 750.000'in Üzerindeki Belediyeler	46	İlgili bütün alt program ve faaliyetler	
İl Özel İdareleri	28	71	205
Su ve Kanalizasyon İdareleri	3	9	51
Ulaşım İdareleri	2	6	43
Birlikler	Birlik amacına yönelik programlar		

Belediyeler İçin Geliştirilen Kategorik Yapı

a) Nüfusu 10.000'in Altındaki Belediyeler

Bu belediyelerin bütçelerini ikisi yerel yönetimlere özgü beşi merkezi yönetimle paylaşılan 7 temel program üzerinde yürütmeleri önerilmektedir. Bu programlar;

1. Kent güvenliği ve esenliği
2. Kent içi ulaşım
3. Şehircilik ve risk odaklı bütünleşik afet yönetimi
4. Sürdürülebilir çevre ve iklim değişikliği
5. Toprak ve su kaynaklarının kullanımı ve yönetimi
6. Yoksullukla mücadele ve sosyal yardımlaşma
7. Yönetim ve destek programı

Bu gruptaki idarelerin performans bilgisi (gerekçe, hedef, gösterge) oluşturması beklenmemelidir.

Belediyeler İçin Geliştirilen Yapı

b) Nüfusu 10.000-50.000 Arasındaki Belediyeler

Bu gruptaki idarelerin yukarıdaki 7 programa ek olarak aşağıdaki programları kullanmaları da beklenebilir.

8. Tarım
  9. Kırsal Kalkınma
  10. Sanat ve kùltür ekonomisi
  11. Sporun geliştirilmesi ve desteklenmesi
  12. Turizmin geliştirilmesi
  13. Kadının güçlenmesi
  14. Hayat boyu öğrenme
  15. Vatandaşlık ve sivil toplum
- Her ne kadar bu gruptaki idareler stratejik plan ve performans programı hazırlama zorunluluğı olmasa da performans bilgisi (gerekçe, hedef, gösterge) oluşturması önerilmektedir.

Belediyeler İçin Geliştirilen Yapı

c) Nüfusu 50.001-750.000 Arasındaki Belediyeler

Bu idarelerin yukarıdaki programlara ilave olarak aşağıdaki programları da kullanabileceğı öngörülebilir:

16. Ailenin korunması ve güçlendirilmesi
17. Aktif ve sağılıklı yaşlanma
18. Bağımlılıkla mücadele
19. Çocukların korunması ve gelişiminin sağılanması
20. Din hizmetleri ve yaygın din eğitimi
21. Enerji arz güvenliğı, verimliliğı ve enerji piyasası
22. Engellilerin toplumsal hayata katılımı ve özel eğitim
23. Gençlik
24. İstihdam
25. Koruyucu sağılık
26. Milli kültür
27. Ortaöğretim
28. Tedavi edici sağılık
29. Temel eğitim
30. Ticaretin düzenlenmesi, geliştirilmesi ve kolaylaştırılması

Bu gruptaki idarelerin de performans bilgisi (gerekçe, hedef, gösterge) oluşturması beklenmelidir.

Belediyeler İçin Geliştirilen Yapı

- **d) Nüfusu 750.000'in Üzerindeki Belediyeler**
- Bu belediyelerin temel olarak nüfusu 50.001-750.000 arasındaki belediyelere yönelik program yapısını kullanması beklenmektedir. Ancak, ihtiyaç duyulduğunda, merkezi yönetim için oluşturulan diğerk ilişkili programların da bu belediyelerce kullanılması mümkün olabilecektir.

- hakkihakanyilmaz@yahoo.com
- 0541 7330340